

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 47 nummer 12

25 mei 2021

tweewekelijks blad

erkenningsnummer p706128

afgiftekantoor Leuven

PB-PP | B-02817
BELGIË(N)-BELGIQUE

Kust ze corona

DOSSIER

De teloorgang van
de beursstudent

ARTIKEL

Mag je zomaar je
notities delen?

INTERVIEW

Boekentips van
Barbóék

EDITORIAAL

Democratisering is geen eenrichtingsverkeer

Het hoger onderwijsstelsel in Vlaanderen heeft lage inschrijvingsgelden, maar legt de lat in de opleidingen wel hoog. In theorie lijkt dat systeem democratisch: je filtert op kennis en niet op inkomen of maatschappelijke positie. In de praktijk blijkt het anders uit te draaien. De uitval bij beursstudenten steeg de afgelopen jaren veel sneller en hun studierendement ligt bovendien nog eens een pak lager (p. 32-33).

De verhoogde uitval lijkt evident: wie geld heeft, heeft ook meer kansen. Een student met geld kan van richting veranderen, een jaar opnieuw proberen en zich verdiepen en specialiseren. Wie krap bij kas zit krijgt één kans. Kan je die niet verzilveren, is het meteen einde parcours.

Ook het lagere studierendement valt ergens te verklaren. Beursstudenten zijn vaak ook de studenten waarvan de ouders niet hoogopgeleid zijn, die naast hun studies nog moeten werken, die zonder laptop moeten studeren en vaak geen rustige studieplek kunnen veroorloven. Hoe voordelig je studietoelage ook is, die nadelen zullen nooit verdwijnen met een beurs alleen.

Ons antwoord als maatschappij lijkt niet meer te volstaan. Democratisering is niet enkel een verhaal van investeren in individuele studenten, maar net zo goed van investeren in omkadering. In Vlaanderen krijgt elke universiteit een toelage per student, maar die is te laag om in de meeste gevallen een adequate begeleiding op vlak van onderwijs te bieden.

Of Vlaanderen überhaupt enige interesse heeft in democratisering van het hoger onderwijs is twijfelachtig

Een alternatief kan zijn om per instelling een extra toelage te bieden voor de proportie beursstudenten. Zo wordt het beurssysteem meteen tweerichtingsverkeer: een investering in de student en in de universiteit of hogeschool, zodat

die daarmee de specifieke uitdaging voor de doelgroep ook kan aangaan.

Of Vlaanderen überhaupt enige interesse heeft in de democratisering van het hoger onderwijs is twijfelachtig. In reactie op het *Veto*-artikel over verhoogde dropout wijst Weyts' kabinet nu naar lopende onderzoeken op basis waarvan 'het beleid waar nodig zal worden bijgestuurd'. Geen enkele expert die we contacteerden wist te vertellen welk onderzoek dat was en wanneer dat zou worden afgerond.

Geld is er trouwens wel. Vlaanderen stuurt straks 60 miljoen euro uit haar relanceplan richting universiteiten en hoger onderwijs. Dat geld gaat naar nieuwe opleidingen, levenslang leren en verdere digitalisering. Fijn voor studenten met een laptop. Minder voor wie echt geraakt is door de crisis.⊗

Daan Delespaul is hoofdredacteur. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Zo stemden de studenten op Sels	6-7	ONDERWIJS
Het belang van de Samenlevingsdienst	12-14	SOCIAAL
Hongaarse universiteiten sterker in de greep van Orbán	16-17	INTERNATIONAAL
De zwanenzang van het KU Leuven-poetspersoneel	22-23	STUDENT
Coronacultuur in Leuven	23-24	CULTUUR
KU Leuven komt met nieuwe interdisciplinaire instituten	29	ONDERZOEK
De teloorgang van de beursstudenten aan het hoger onderwijs	32-33	DOSSIER
Politicoloog Nadia Nsayi	34-37	NAVRAAG

redactie

Daan Delespaul
hoofdredacteur
daan@veto.be

Jan Costers
redactiesecretaris
jan@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tijs@veto.be

Emma Desmet
redacteur sociaal
emma@veto.be

Emiel Roothoof
redacteur internationaal
emiel@veto.be

Thomas Maes
redacteur student
thomas@veto.be

Joanna Wils
redacteur cultuur
joanna@veto.be

Sjerenó Cörvers
redacteur onderzoek
sjerenó@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Cath Hermans
redacteur beeld
cath@veto.be

Lisa Thieren
redacteur beeld
lisa@veto.be

Benno Debals
verantwoordelijke KU Leuven
benno@veto.be

Elien D'hoore
verantwoordelijke groepsgevoel
elien@veto.be

Marie Coppens
verantwoordelijke evenementen
marie@veto.be

colofon

Eindredactie Arne Van Laetem, Daan 'vijf dagen hiken in de Kaukasus' Delespaul, Tijs 'het meest awesome vetojaar ooit voorbereiden' Keukeleire, Emma Desmet, Sjerenó Cörvers, Simen Verberckmoes, Manon Cools, Marie Coppens, Abel Romkes, Wolf France, Thomas Maes **Vormgeving** Jan 'Een week bij nomaden logeren in de Sahara' Costers **Cover** Celine Vandeweghe, Jan Costers **Schrijvers** Lore Meesters, Daan Delespaul, Tijs Keukeleire, Marie 'ongewild verbranden in de zon' Coppens, Emma Desmet, Jonas Gilliams, Jolien 'alleen treinreizen (maar niet met de nmbs)' Vandoorne, Thomas Maes, Arno 'thesissen en nadien nijsen' Faggio Del Giglio, Joanna 'gevaccineerd worden en andere heuglijke activiteiten' Wils, Marie Coppens, Manon Cools, Elien Stouten, Haike '14 kilo aankomen tot ik weer een pre-lockdowngewicht bereikt heb' Delafontaine, Ella Meyvisch, Vincent Cuypers, Yarne Puts, Sjerenó Cörvers **Illustratoren** Cath Please, please, please, afgestudeerd zijn ' Hermans, Celine Vandeweghe, Célia 'Met een tent op een festivalweide staan met hopelijk ook het bijhorend festival ' Delandmeter, Gaëlle Delandmeter, Lara 'Een kat adopteren ' Lismont, Elena Amore **Fotografen** Miette, Fien Deneys **KU Leuven** Benno 'Onze poesjes een Europees paspoort geven zodat ze ook naar Ierland kunnen' Debals, Cath Hermans

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze online redactievergadering op donderdag om 20u, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Wat is je plan deze zomer?'

CARTOON VAN DE WEEK

door [Cath Hermans](#)

Jan Tytgat diende klacht in bij Verkiezingscommissie

Op de verkiezingsavond diende Jan Tytgat kort voor de deadline een klacht in bij de Verkiezingscommissie. Die adviseerde – mede op basis van een integriteitsrapport – om daar geen gevolg aan te geven.

door [Tijs Keukeleire](#)

Op de verkiezingsavond diende Jan Tytgat kort voor de deadline een klacht in bij de Verkiezingscommissie. Die adviseerde – mede op basis van een integriteitsrapport – om daar geen gevolg aan te geven.

Jan Tytgat heeft op de avond van de verkiezingen een klacht overgemaakt aan de voorzitter van de Verkiezingscommissie, zo bevestigen zeven personen die dicht bij het proces betrokken waren. De Verkiezingscommissie adviseerde om daar geen gevolg aan te geven, iets wat de Academische Raad die avond nog unaniem aannam.

Jan Tytgat wil de feiten niet bevestigen aan *Veto*. De inhoud van de klacht wordt geheim gehouden, maar zou onder andere betrekking hebben op Sels' rol als zittende rector. Hij had hem in bescherming moeten nemen na de aantijgingen van plagiaat in de pers. Daarnaast zou Tytgat zich niet ten volle hebben kunnen verdedigen.

Integriteitsrapport

Na de plagiaatbeschuldiging de week voor de verkiezingen nam de druk op de Verkiezingscommissie toe om actie te ondernemen – iets wat zij in feite niet konden zolang er geen klacht was ingediend. De commissie wilde niet zoals vier jaar geleden meegesleurd worden in de verkiezingsstrijd.

Het integriteitsrapport toonde dat de aantijgingen tegen Tytgat geen valse beschuldigingen waren

Wat de Verkiezingscommissie wel besloot, was om advies te vragen aan een ad hoc-commissie, zo bevestigden drie bronnen. Die bevatte leden van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit en een aantal externen. Er werd over gewaakt dat er geen betrokkenen aan het advies zouden meeschrijven.

Op dinsdagavond is dat document voorgelezen aan de Verkiezingscommissie, waarmee het 'integriteitsrapport' een van de redenen vormde voor het advies om Tytgats klacht naast zich neer te leggen. Het document toonde aan dat de aantijgingen tegen Tytgat geen valse beschuldigingen waren.

Verder is er niets met het rapport gebeurd. Het betrof slechts een voorlopige conclusie: in de korte tijdsspanne was er geen tijd voor het volledige proces, dat normaal bijvoorbeeld ook tegenspraak bevat. Bovendien was het een volledig vertrouwelijke aanvraag. De Verkiezingscommissie wilde zich proactief informeren voor het geval er een klacht kwam over Tytgats visietekst. De enige klacht die uiteindelijk binnenkwam, was die van Jan Tytgat zelf.

Geen gevolg

Er waren meerdere redenen waarom de Verkiezingscommissie en de Academische Raad geen gevolg gaven aan Tytgats klacht. Tytgat zei met zijn woorden in feite 'dat je als zittende rector geen kandidaat meer kan zijn', zo stelt een betrokkene. 'Zelfs als Sels niet was opgekomen', zo vindt een andere bron, 'is het niet zeker of hij de plicht had om tussen te komen bij de beschuldigingen.'

Ook de bewering dat Tytgat zich niet heeft kunnen verdedigen omdat de aantijging zo dicht

tegen de sperperiode kwamen, werd van tafel geveegd. 'Het kwam geen uur op voorhand. Er waren nog verschillende debatten en hij had wel de gelijk de kans om zich te verdedigen', klinkt het. Dinsdagavond publiceerde *Veto* het stuk, vrijdagavond ging de sperperiode in.

Feit is dat de campagne op het einde een nieuwe wending nam met nieuwe verdenkingen. De dag voor de verkiezingen publiceerde *Het Laatste Nieuws* dat de vergelijkingstabel die Gert Storms in *Veto* had uitgebracht opgesteld was Joeri Vananroye, rechtenprofessor aan de KU Leuven. Hij had zich op sociale media positief uitgelaten over Sels, al benadrukte Sels zelf dat hij er niets mee te maken had.

Of de uitgebreide rol van de pers de verkiezingen ook ongeldig maakt, is nog iets anders. 'De hele campagne is vanaf het begin publiek geweest. De kandidaten hebben hun kandidatuur aangekondigd in de pers', vindt een persoon die betrokken was bij het proces. &

© Miette

Notities delen met medestudenten: universiteit laat veel toe

In de meeste gevallen is het delen van samenvattingen en notities geen probleem, maar je moet wel rekening houden met auteursrecht en privacywetgeving. Dat maakt de situatie soms bijzonder complex.

door [Lore Meesters](#)

Een tweetal weken geleden ontstond er commotie aan de UGent, na berichtgeving dat studenten onderling geen notities meer zouden mogen uitwisselen. Hoewel al snel duidelijk werd dat het om een misverstand ging, werpt het voorval wel weer de vraag op wat nu eigenlijk juridisch en onderwijskundig toegestaan is.

Ook aan de KU Leuven wordt het onderwerp met regelmaat opgevolgd, al staat een herziening van de situatie niet meteen hoog op de agenda. 'Het zou wel kunnen dat we naar aanleiding van de discussie in Gent een aantal zaken nog eens onder de loep nemen zonder er evenwel onmiddellijk aan te willen sleutelen', klinkt het bij Jan Eggermont, voorzitter van de Onderwijsraad.

KU Leuven-regelgeving

Het eerste waar je als KU Leuven-student rekening mee moet houden, is dat het verboden is om les- of examenmateriaal met het oog op winst te verspreiden – zowel rechtstreeks aan medestudenten als via commerciële platformen. Die bepaling is opgenomen in het Onderwijs- en Examenreglement (OER), waar iedere student van de onderwijsinstelling per definitie aan gebonden is. Respecteer je die regel niet, dan riskeer je een tuchtsanctie.

Het is niet duidelijk in hoeverre notities nog door het auteursrecht beschermd worden

Formele OER-restricties op het kosteloos delen van notities via berichtjes, Facebookgroepen of wikipagina's zijn er niet. Hoewel het dus toegestaan is om elkaar te helpen met de leerstof, spelen er op juridisch vlak nog andere factoren mee.

Juridische onzekerheid

Je moet namelijk rekening houden met het auteurs- en privacyrecht van de lesgever. In sommige gevallen is dat duidelijk, bijvoorbeeld wanneer het over lesopnames, slides of handboeken bij het vak gaat. Zonder toestemming van de auteursrechtigde mag je dergelijk materiaal niet zelf verder verspreiden.

© Cath Hermans

In de meeste gevallen delen studenten echter hun zelfgemaakte notities of samenvattingen. In hoeverre die documenten nog beschermd worden door het auteursrecht, is niet geheel duidelijk. 'De moeilijkheid is dat auteursrecht altijd in concreto beoordeeld moet worden. Het hangt onder meer af van de mate waarin het een letterlijke weergave is van wat de lesgever gezegd heeft, en in hoeverre de nota's een origineel werk zijn van de student', vertelt Dylan Couck, doctorandus onderwijsrecht.

De straf voor een ernstige schending van het auteursrecht is een geldboete of een gevangenisstraf, maar er bestaan ook minder verregaande procedures. Zo'n vaart loopt het in het geval van lesmateriaal normaal gezien niet. 'In theorie is een gerechtelijke procedure mogelijk, maar dat gaat al bijzonder ver', vindt Couck. 'Ik zie docenten of instellingen niet snel zo'n procedure starten, behalve wanneer het betalend wordt aangeboden.'

De studentencursus: probleemgeval?

Aan een aantal faculteiten zijn studentencursussen, die meestal bestaan uit transcripties van de lessen, een courant fenomeen. Aangezien ze niet worden verkocht, blijft de regelgeving uit het OER daarbij gerespecteerd. Omdat het hier echter gaat om een letterlijke weergave van de woorden van de lesgever, is de inhoud eigenlijk wel auteursrechtelijk beschermd.

'Veel professoren laten dat toe, zolang het kosteloos tussen studenten in omloop blijft', vertelt Tim Wirix, studentenvertegenwoordiger bij faculteit Rechtsgeleerdheid. 'Ik denk dat de faculteit wel op solidariteit staat.'

Niemand lijkt warm te lopen voor sancties op solidariteit

Ook examenkopieën roepen vragen op. Volgens de Codex Hoger Onderwijs heb je het recht een kopie van je examen op te vragen, maar of dat ook betekent dat je automatisch de examenvragen meekrijgt, wordt onder juristen nog betwist. Dit omdat examenvragen beschermd worden door het auteursrecht en de GDPR-regels.

Hoe je het ook draait of keert, de situatie is door de juridische onzekerheid erg complex. Niemand lijkt warm te lopen voor sancties op solidariteit tussen studenten. 'Zolang het materiaal gratis onder studenten wordt gedeeld, denk ik dat er toch wel enige redelijkheid aan de dag gelegd zal worden', besluit Couck. &

Reconstructie: zo stemden de studenten op Sels

Studenten kozen nipt voor Sels. Dat leert een reconstructie van Veto. Sels overtuigde de wetenschaps- en economierichtingen, Tytgat scoorde bij de biomedici. Architectuur speelde een sleutelrol.

door [Daan Delespaul](#) en [Tijs Keukeleire](#)

Jan Tytgat had sterk ingezet op de studenten, een groep die 10% van de stemmen heeft bij de rectorverkiezingen. Toen op verkiezingsavond als eerste het nieuws kwam dat de studenten toch nipt voor Sels gingen, was het duidelijk dat zijn pad naar het rectoraat erg smal was geworden.

Dat de marges binnen de studentengroep zo klein bleven, was geen echte verrassing. Sels kreeg in 2017 nog 61% van de studentenstem, maar vier jaar later bestond flink wat onvrede over het covidbeleid, de zaak-Reuzegom en vooral de herindeling van het academiejaar. 'Een meerderheid komt nog mijn kant uit bij de studenten. Ik ben daarmee niet ontevreden, maar het blijft een aandachtspunt', reageerde Sels op de avond van de verkiezing.

Geneeskunde

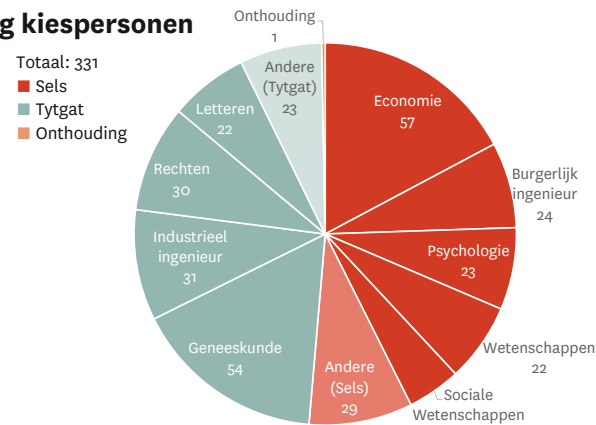
Tytgat verloor uiteindelijk van alle groepen van de universiteit met de kleinste marge bij de studenten. Dat heeft hij vooral te danken aan de biomedische faculteiten. Geneeskunde is het op een na grootste stemblok en hij wist er 70% van de 111 studenten op het facultaire congres te overtuigen, zo achterhaalde *Veto*.

Bij Letteren werden Sels' plannen uit 2018 voor de herindeling van het academiejaar uitgelegd

Wie het meeste stemmen haalt in een faculteit, krijgt alle kiespersonen van de faculteit achter zich. De kandidaten waren zelf niet aanwezig op de congressen, maar hun programma's zijn voorgesteld door de leden van het neutrale 'kerncomité'. Bij Geneeskunde en ook Farmaceutische Wetenschappen (de thuisfaculteit van Tytgat) kon Tytgat waarschijnlijk bogen op zijn bekendheid als professor. Met Bewegings- en Revalidatiewetenschappen koos ook de derde biomedische faculteit voor de toxicoloog.

Bij Geneeskunde was er specifiek aandacht voor de situatie van de artsen-specialisten en huisartsen in opleiding. Bij Sels leefde het gevoel dat er daadkracht en ondersteuning miste, zo vertelt een Veto-reporter. Tytgat zou volgens de aanwezigen meer voeling hebben met hun situatie.

Verdeling kiespersonen

Humane Wetenschappen verdeeld

Net als Tytgat won Sels zijn thuismatch, in zijn geval bij de economiestudenten. De economiefaculteit heeft 17% van de studentenstemmen in handen en die gingen overtuigend naar Sels. Hij haalde op het congres 77% van de stemmen. Psychologie en Pedagogische Wetenschappen koos met 86% nog sterker voor Sels. Bij Sociale Wetenschappen haalde de zittende rector zijn hoogste score: 90%.

Letteren en Rechtsgeleerdheid kozen dan weer voor Tytgat, met 58% en 63%. Een verklaring bij Letteren kan zijn dat Sels' plannen uit 2018 voor de herindeling van het academiejaar er werden uitgelegd – ook al liggen die officieel in de koelkast.

Het Letterencongres was met 211 stemmers overigens het congres met het grootste aantal studenten. 'Door een reclamecampagne was een groot deel van onze studentenpopulatie zeker op de hoogte van ons congres', vertelt Ellen Van Laer, onderwijscoördinator bij Historia. 'Daarnaast focusten we ook op toegankelijkheid: een visuele communicatie, in zowel Engels als Nederlands.' 6,9% van de Letterenstudenten heeft uiteindelijk gestemd.

Ook de kleinere faculteiten binnen humane wetenschappen stemden verdeeld. Wijsbegeerte ging met 79% overtuigend naar Sels, de negen aanwezige studenten van Kerkelijk Recht kozen dan weer met 89% voor Tytgat. Het congres van Theologie en Religiewetenschappen, dat drie kiespersonen afvaardigt, draaide uit op een ex aequo. Zij verdeelden hun stem in één voor Sels, één voor Tytgat en één blanco-stem.

Wetenschapsfaculteiten: overtuigend Sels

Bij de wetenschapsfaculteiten kozen enkel de industrieel ingenieurs – de derde grootste faculteit – voor Tytgat, met 65%. Bij die faculteit speelt door de vele campussen klassiek het campusverhaal sterk.

Mocht Architectuur hun stemmen hebben verdeeld, zou Tytgat de studentenstem hebben gewonnen

De dertig kiespersonen van de burgerlijk ingenieurs gingen allemaal naar Sels, waar hij 74% van de aanwezigen kon overtuigen. Bij de bio-ingenieurs was het nipter: Sels won hun elf kiespersonen met 53%.

De faculteit Wetenschappen koos ook voor Sels met 59%. Daar ging veel aandacht naar de internationale plannen van de twee. Er waren opmerkingen over hoe Tytgat wilde gatekeeping voor internationale studenten, zonder veel eisen stellen aan Belgische studenten. Sels zou de internationale studenten die hij hierheen had gehaald dan weer in de steek hebben gelaten tijdens de coronacrisis.

Bij Wetenschappen waren 102 studenten aanwezig, maar daarvan brachten maar 88 hun stem uit. 'Ik had in het begin wat schrik dat studenten minder goed durfden inpikken of discussiëren door de afstand die je intrinsiek hebt bij een onli-

ne vergadering', vertelt studentenvertegenwoordiger Jasper Dekoninck. 'Achteraf bleek dat gelukkig een onterechte zorg te zijn en heb ik toch wel wat mensen de discussie zien voeren.'

Architectuur voor Sels

Bij Architectuur was er net als bij de theologen staking der stemmen. Zij kozen voor de andere optie uit het verkiezingsreglement van de Studentenraad: als het kerncomité unaniem voor één kandidaat kiest, kunnen zij alle (in dit geval veertien) stemmen van de faculteit naar die kandidaat laten gaan. In hun geval was dat Sels.

Mocht Architectuur net als de theologen hun stemmen hebben verdeeld, zou Tytgat de studentenstem hebben gewonnen. Daarmee zou hij wel nog steeds erg ver van het rectoraat zijn geweest. In onze berekeningen was het Architectuurcongres overigens het congres met het laagste opkomstpercentage.

De studentencongressen liepen vlotter dan vier jaar geleden, toen er quasi geen richtlijnen waren. De hoop op een hogere opkomst dankzij de online vorm is echter niet uitgekomen: volgens berekeningen van *Veto* gingen amper 945 studenten stemmen. Dat is 1,95% van het totaal aantal stemgerechtigde studenten.

Gemiddeld haakten ook heel wat studenten af onderweg het congres. Je moest tot het einde blijven om te stemmen, maar het gemiddelde congres duurde minstens 2,5 uur. In sommige gevallen waren er ook internetproblemen.

Trouwe kiespersonen?

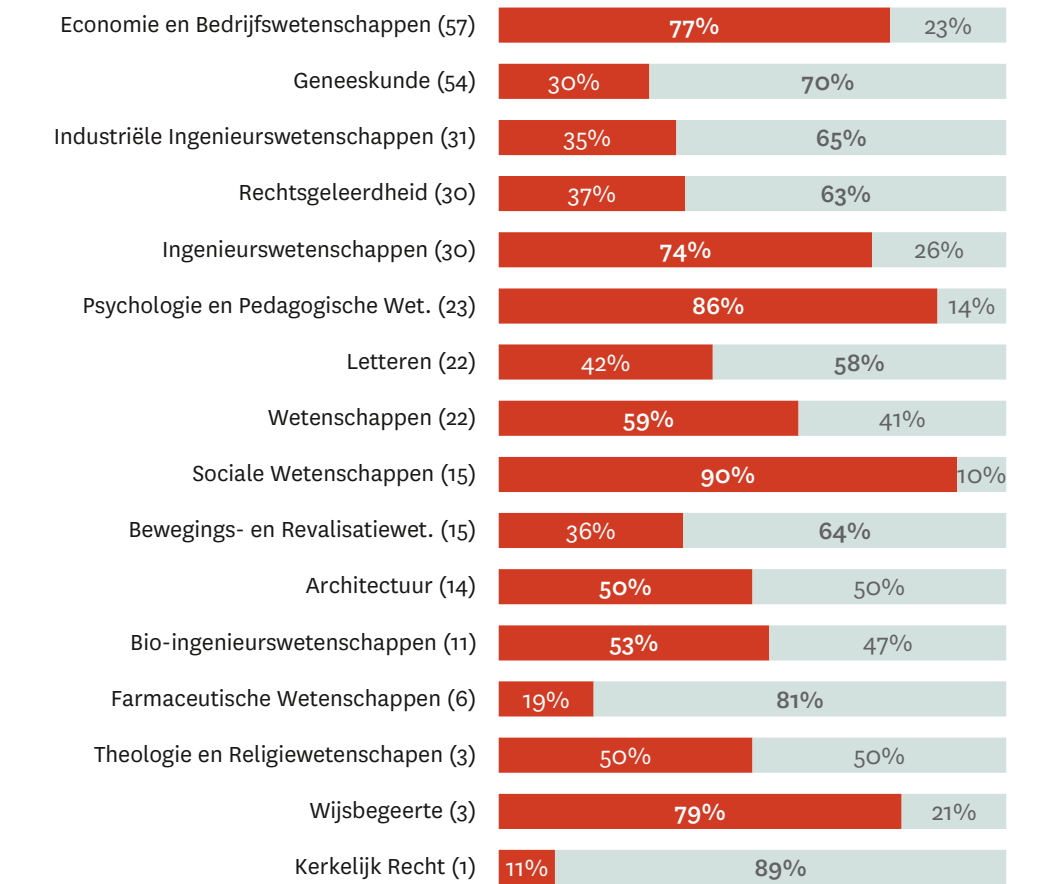
Een van de vragen van de verkiezing: houden alle kiespersonen zich aan de uitslag van hun facultair congres? De data doen alvast niet vermoeden dat er kiespersonen op een andere kandidaat stemden. Er hebben wel zes kiespersonen niet gestemd – en hun stemmen waren allemaal voor Tytgat bedoeld, zo merk je wanneer je de theoretische en daadwerkelijke uitslag naast elkaar legt. Mochten die personen wel zijn gaan stemmen, had dat geen impact gehad op de studentenstem of de uitkomst van de verkiezingen.

Het indirecte kiessysteem bleek overigens de *popular vote* bij de studenten vrij accuraat te benaderen. Van de 945 aanwezige studenten kozen 492, ofwel 52,06% voor Sels. Dat is 0,7% meer dan het percentage (51,36%) dat Sels kreeg in de stemming bij de kiespersonen. De facultaire blokken gaven deze verkiezing dus een lichte vertekening richting Tytgat.

Studentenraad-voorzitter Klaas Collin kijkt tevreden terug op de stemming: 'Al bij al denk ik dat we in de verkiezing wel onze rol hebben kunnen spelen. Onze stemming heeft niet meteen een impact gehad op het globale resultaat, maar we hebben een mooi memorandum aan de kandidaten kunnen voorleggen waar ze serieus op zijn ingegaan. Ik hoop dat we de studenten ook wat hebben kunnen bereiken.' ☺

Zo stemde elke faculteit

Wie de meeste stemmen kreeg op een facultair congres, kreeg alle kiespersonen van die faculteit achter zich. Het aantal kiespersonen per faculteit staan tussen haakjes.

Lage opkomst op facultaire congressen

Faculteit	Gestemd op congres	Aantal studenten	Opkomst
Economie en Bedrijfswetenschappen	105	8.277	1,27%
Geneeskunde	111	7.894	1,41%
Industriële Ingenieurswetenschappen	57	4.576	1,25%
Rechtsgeleerdheid	68	4.420	1,54%
Ingenieurswetenschappen	53	3.564	1,49%
Psychologie en Pedagogische Wet.	37	3.383	1,09%
Wetenschappen	88	3.205	2,75%
Letteren	211	3.146	6,71%
Sociale Wetenschappen	31	2.202	1,41%
Bewegings- en Revalidatiewet.	22	2.193	1,00%
Architectuur	18	2.053	0,88%
Bio-ingenieurswetenschappen	75	1.605	4,67%
Farmaceutische Wetenschappen	16	918	1,74%
Theologie en Religiewetenschappen	10	503	1,99%
Wijsbegeerte	34	437	7,78%
Kerkelijk Recht	9	73	12,33%
Totaal	945	48.449	1,95%

Wie wordt vicerector in Sels II?

Er zijn weinig zekerheden over de volgende vicerectorenploeg, al komt er zeker één post vrij. Veel vicerectoren zitten stevig in het zadel, maar de bevoegdheden kunnen wel doorschuiven.

door [Tijs Keukeleire](#)

Rik Torfs gaf vier jaar geleden niet veel zekerheid over zijn vicerectoren, waarschijnlijk met het oog op een aantal onpopulaire collega's. Het stempubliek wist enkel dat de vicerectoren Onderwijs- en Studentenbeleid zouden blijven. Vier jaar later ging Sels nog verder: niemand was zeker van zijn zitje na zijn herverkiezing.

Het enige wat vaststaat, is dat er opnieuw een genderparitaire ploeg komt en dat Bart Raymaekers moet stoppen. De huidige vicerector voor Humane Wetenschappen is te oud om een tweede termijn te kunnen uitzitten.

'Een klucht'

Voor de drie groepsvicerectoren ging Sels na zijn verkiezing in 2017 aan de slag met een 'bottom-upprocedure'. Maar heel eenduidig was die niet. De nominaties verliepen soms formeel en soms informeel, gingen soms over personen en dan weer over profielen. 'Een klucht', zo klonk het.

Veel personen hadden het gevoel dat de uitkomst toch op voorhand al vaststond

Het was bovendien erg tijdrovend, en veel personen hadden het gevoel dat de uitkomst toch op voorhand al vaststond. 'Er is veel gehakketak geweest rond die nominatieprocedure, maar ik vind het juist een voordeel', zei Sels destijds aan *Veto*. 'Ik kan het mezelf binnen vier jaar zeker aanraden. Of andere kandidaat-opvolgers.'

Het ziet er nochtans naar uit dat de procedure nu in een veel afgeslanktere versie plaatsvindt, met informelere gesprekken. De personen die daaruit komen, draagt Sels voor aan de Academische Raad, waar dus vooral de decanen beslissen. Bij de bespreking mogen de huidige vicerectoren niet aanwezig zijn.

De voordracht is niet altijd een sinecure. Acht jaar geleden geraakte Humane Wetenschappen vicerector Danny Pieters er pas na veel getouwtrek door op de Academische Raad. Daarvoor haalde Jo Tollebeek – nu Letterendecaan – het niet als vicerector Onderzoeksbeleid.

Decanen of een Senaatsvoorzitter

Het komt er voor Sels op aan om een gedragen vervanger te vinden voor Raymaekers. Daarvoor wordt klassiek gekeken naar decanen: Raymaekers stond net als veel van zijn voorgangers voorheen aan het hoofd van een faculteit. Uit-

zondering was Danny Pieters, die voor zijn vicerectorschap voorzitter van de Belgische Senaat was.

Qua eigenschappen kan het zijn dat Sels deze keer zoekt naar een sterkere vicerector. Humane Wetenschappen-decanen staan klassiek sterk op hun autonomie, waardoor ruzies sneller openbarsten dan in andere groepen. Deze termijn kwamen de faculteiten tegenover elkaar te staan bij de bibliotheeknota of het campusplan van Letteren.

Humane Wetenschappen-decanen staan klassiek sterk op hun autonomie

Veel namen circuleren er niet – de roddelcircuits lopen minder gesmeerd dan in pre-coronatijden. Bea Maes, in haar tweede termijn als decaan van Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, lijkt een optie. Als de andere vicerectoren blijven, zou er zo zelfs een écht genderevenwicht komen in de rectorale ploeg. Met Sels erbij zijn er nu nog meer mannen dan vrouwen.

Schuifpuzzel

Sels kan de post ook invullen met een huidige vicerector. Reine Meylaerts (Onderzoeksbeleid) is samen met Piet Desmet (Kulak) de enige andere humane wetenschapper in de ploeg. Als Sels Meylaerts kiest, moet hij op zoek naar een nieuwe persoon op Onderzoeksbeleid. In principe kan ook die doorschuiven van een andere post, tot je een volledige schuifpuzzel krijgt.

De expertise blijft daarmee in de ploeg, maar er komen wel 'nieuwe' gezichten. Door de vicerector

Onderzoeksbeleid te vervangen, geeft Sels bovendien aan dat hij het meent met de ommekeer in onderzoeksbeleid – het thema waar personeel zich het meest kritisch tegen opstelde.

Als Sels de vicerector Onderzoeksbeleid vervangt, geeft hij aan dat hij het meent met de ommekeer in onderzoeksbeleid

De andere groepsvicerectoren, Chris Van Geet en Gerard Govers, blijven enkel op hun stoel bij gratie van hun groep. Sels heeft het meeste vrijheid voor Onderwijs-, Onderzoeks- en Internationaal beleid, maar ook daarvoor zal hij moeten aftoetsen wie er goed ligt. En Piet Desmet moet natuurlijk populair zijn op Kulak om te blijven. Focus-WTV bracht de dag na Sels' verkiezing het nieuws dat Desmet aanbleef, maar dat was foutieve berichtgeving.

2024

De nieuwe puzzel wordt boeiend in functie van 2024. Sels kan geen derde termijn doen, en voor kroonprins(ess)en wordt klassiek naar de vicerectorploeg gekeken. Daarvoor moeten er voldoende jonge mensen zijn: wie zich in 2024 kandidaat wil stellen voor twee volle termijnen, mag nu maximaal 54 jaar oud zijn.

Maar te veel ambitieuze jongelingen is ook weer niet goed. Voor de opvolging van Mark Waer in 2013 stelden drie van zijn vicerectoren zich kandidaat. Door de verdeeldheid ging uiteindelijk een vierde persoon met het rectorerschap aan de haal: Rik Torfs.☺

KU Leuven vraagt om vaccinatie te verplaatsen bij examens

Een afspraak in het vaccinatiecentrum is niet voldoende om een examen aan de KU Leuven te verplaatsen. Enkel wanneer geen ander moment kan worden gevonden, kan je een inhaalexamen aanvragen.

door [Daan Delespaul](#)

Vaccinatie of niet, de examens zullen doorgaan. Als het huidige vaccinatietempo zich voortzet, krijgen studenten hun eerste prik eind juni. Slechte timing voor studenten, want dat is midden in de examenperiode. Universiteiten en hogescholen hebben inmiddels een protocol uitgewerkt dat de vaccinatiehinder poogt te verminderen.

Enkele universiteiten en hogescholen bieden studenten die een vaccinatiemoment hebben ingepland op de dag van een examen steeds de optie om een inhaalexamen aan te vragen. KU Leuven doet dat enkel wanneer de student zijn vaccinatie niet kan omboeken: 'We willen vermijden dat een grote groep studenten op het einde van de examens plots niet kan deelnemen', vertelt vicerector Onderwijsbeleid Tine Baelmans. 'Daarmee zou mogelijk een heel systeem in gang worden gezet dat tot diep in de zomer tot inhaalexamens kan leiden.'

Bewijs

Alleen wie zijn vaccinatiemoment effectief niet kan verplaatsen kan een inhaalexamen aanvragen. De KU Leuven vraagt daarvoor bewijs. 'We vragen medewerking van de student', aldus Baelmans. De gevallen waarbij een vaccinatiemoment niet kan worden verplaatst zijn volgens Baelmans trouwens erg beperkt: 'En als dat niet zou lukken

kan je alsnog de ombudsman contacteren.'

Ook wie na een prik uitzonderlijke ziekteverschijnselen vertoont – een bijwerking die vaker voorkomt bij jongeren – kan een examen verplaatsen.

'We vonden het belangrijk om mee te geven dat je als student ook zelf de data in handen hebt'

[Tine Baelmans](#), vicerector Onderwijsbeleid KU Leuven

Andere universiteiten zoals de UGent bieden studenten wel de mogelijkheid om examens te verplaatsen. Daar worden inhaalexamens geconcentreerd op twee à drie dagen, wat de organisatie logistiek versimpelt. 'Dat is niet onze werkwijze', meent Baelmans. 'Wij proberen meerdere inhaalexamens op te stellen.'

De KU Leuven spoort haar studenten wel aan om het vaccin zo snel mogelijk te laten toedienen, zegt Baelmans. 'Alleen is het zo dat je op het moment dat je wordt opgeroepen in alle centra een flexibiliteit hebt. Daarom vonden we het belangrijk om mee te geven dat je als student ook zelf die data in handen hebt.☺

Onderwijs kort

door [Tijs Keukeleire](#)

Gerd Van Riel herverkozen

Gerd Van Riel is herverkozen als decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte. Hij kwam in 2017 op de stoel nadat Bart Raymaekers, zelf net herverkozen, de faculteit verliet om vicerector Humane Wetenschappen te worden. Gerd Van Riel haalde het in de tweede ronde van Tim Heysse, die zich na de indicatieve ronde niet had teruggetrokken.

Karen Maex voorzitter van LERU

LERU, het Europese samenwerkingsverband van 'onderzoeksintensieve universiteiten' waar de KU Leuven deel van uitmaakt, heeft Karen Maex verkozen als voorzitter. Maex is nu rector magnificus van de Universiteit van Amsterdam, maar kende een verleden bij de KU Leuven. Ze was er acht jaar vicerector en dingde in 2013 naar het rectoraat. Ze moest toen in de tweede ronde nipt de duimen leggen tegen Rik Torfs.

Rectorverkiezingen leefden amper bij studenten

Uit een enquête van *Veto* bij meer dan honderd studenten blijkt dat 55% het gevoel heeft dat hun stem niet telt bij de rectorverkiezingen. De peiling werd afgenomen in de week voor de rectorverkiezingen. Het demotiveert dat studenten slechts 10% van de stemmen hebben. Het stelsysteem per faculteit doet daar een schepje bovenop. 'Mijn faculteit betreft maar een klein aandeel van die 10% en mijn stem is niets waard als de meerderheid van mijn faculteit niet dezelfde stem deelt', klinkt het.☺

[Lees meer op veto.be](#)

Grootse plannen voor 600ste verjaardag KU Leuven

In 2025 zal de KU Leuven zeshonderd jaar bestaan. Een jaar lang zullen op alle campussen activiteiten plaatsvinden, al wil de universiteit met de viering verder gaan dan louter toeters en bellen.

door Emma Desmet

Het is niet de eerste keer dat een verjaardag van de Leuvense Katholieke Universiteit uitgebreid gevierd wordt, dat was al zo ter gelegenheid van de 550ste en 575ste verjaardag. En ook de 600ste verjaardag, een 'eeuwfeest', van de academische instelling zal dus niet onopgemerkt voorbijgaan. Het project werd geïnitieerd door huidig rector Luc Sels. Achter de schermen is een team al een hele tijd bezig met de voorbereiding van het feestjaar 2025.

Klaartje Heiremans is zakelijk coördinator van het hele gebeuren en werkt in opdracht van de Stuurgroep 2025: 'We hebben de laatste maanden vooral de werkwijze en de structuur bepaald. Hoe pak je zoiets groots aan? Wie betrekken we bij de organisatie en uitvoering? Wat staat er allemaal op de planning?' Het resultaat is een aantal

krachtlijnen en werven, die als basis zullen dienen voor de verdere uitwerking van de festiviteiten de komende jaren.

'We hopen echt dat die verbinding tussen de campussen na 2025 zal doorlopen'

Klaartje Heiremans, zakelijk coördinator 600 jaar KU Leuven

'Deze gebeurtenis is van uitzonderlijk belang. Het is een uniek moment dat we kunnen aangrijpen als universitaire gemeenschap om een aantal doelstellingen te realiseren en de KU Leuven op de kaart te zetten', verduidelijkt Klaartje Heiremans. 'Het is uitdrukkelijk de bedoeling om het een project te laten worden over het verleden, het heden én de toekomst van de universiteit. Het zal dus niet louter gaan over de geschiedenis van de universiteit.'

Krachtlijnen

Een eerste krachtlijn van het project is dat de betrokkenheid wordt geambieerd van iedereen in de universitaire gemeenschap. Het gaat dan om personeel, studenten én alumni. 'We willen iedereen meekrijgen en niet enkel top-down werken', vertelt Heiremans.

Ten tweede zal er een sterke focus liggen op het betrekken van alle dertien campussen van de KU Leuven. Het zwaartepunt zal dan wel in Leuven liggen, toch staat de band versterken tussen campussen onderling en tussen de 'moederuniversiteit' en de campussen hoog op de agenda. 'We hopen echt dat die verbinding na 2025 zal doorlopen.' Uiteraard zal er ook een nauwe samenwerking met de Stad Leuven plaatsvinden.

Als derde speerpunt zal ook de Franstalige zusteruniversiteit van de KU Leuven, de UCLouvain in Louvain-la-Neuve, deel uitmaken van de

viering. 'We hebben elk onze initiatieven die we onafhankelijk organiseren, maar we zorgen ook voor een gemeenschappelijk programma, zoals bijvoorbeeld de uitreiking van gemeenschappelijke eredoctoraten. We delen tenslotte een hele geschiedenis samen', klinkt het bij de zakelijk coördinator.

Duurzaam project

Ten slotte moet het jaar 2025 dienen als een hefboom voor meer duurzame realisaties en doelstellingen aan de universiteit. Het feestjaar zal lopen van 2 februari 2025, niet toevallig de dag van het Patroonsfeest, tot 2 februari 2026. Er is dus een spreiding over twee academiejaren, en dat is bewust zo gekozen, vertelt Dennis Gelders, ondervoorzitter van Stura: 'Op die manier worden twee generaties studenten betrokken bij het hele gebeuren.'

'Het gaat niet enkel om het jaar 2025, dat project staat niet op zich. Het is geen initiatief dat een begin en een einde kent'

Luc Sels, rector KU Leuven

Het project moet dus dienen als een soort vliegwiel voor de toekomst. 'Het gaat niet enkel om het jaar 2025, dat project staat niet op zich. Het is geen initiatief dat een begin en een einde kent. We kennen er nu al een aanloop naar toe, en we zullen ook een aantal doelstellingen en projecten opstellen die langer dan 2025 doorlopen. We willen keuzes maken die de positionering en werking van de universiteit duurzaam versterkten en dus vele jaren nadien ook nog hun impact zullen hebben' licht rector Luc Sels toe.

© Lara Lismont

Werven

Naast krachtlijnen, die de meer 'ideologische' richting van het project uittekenen, zijn er ook vier werven geïdentificeerd. Binnen deze concrete domeinen zullen verschillende activiteiten en initiatieven worden ontwikkeld die door de universiteitsbrede Stuurgroep worden gecoördineerd en in sommige gevallen met partners samen worden georganiseerd.

De eerste werf is 'publicaties en onderzoek'. Er zullen een aantal publicaties worden ontwikkeld die niet enkel gaan over het verleden van de universiteit, maar ook thema's aansnijden die haar vandaag aanbelangen. Ten tweede is er ruimte voor reflectie, onderzoek en debat over de rol en toekomst van de Leuvense universiteit en van onderzoeksintensieve universiteiten in het algemeen.

Rector Luc Sels licht toe: 'Onze interdisciplinaire denktank Metaforum zal zich buigen over de vraag hoe de onderzoeksintensieve universiteit van de toekomst er kan of zal uitzien. Die oefening mag gerust ook een visionaire of utopische dimensie krijgen: hoe willen we dat de universiteit in de toekomst haar opdrachten invult en de samenleving dient?'

'Mogelijk werken we dit samen met de Universiteit Leiden uit, die in 2025 haar 450ste verjaardag viert. We willen ook de rectoren van onze

voornaamste internationale partneruniversiteiten hierbij betrekken tijdens een zogenaamde Rectors' Assembly die we samen met UCLouvain zullen organiseren', voegt de rector nog toe.

'Nu is het de bedoeling om vanaf volgend academiejaar echt in overleg te gaan met verschillende spelers'

Klaartje Heiremans, zakelijk coördinator 600 jaar KU Leuven

Ten derde is er een belangrijke werf rond kunst, cultuur en evenementen. Er zal onder andere een tentoonstelling worden ontwikkeld en een kunstwerk gerealiseerd worden. De traditie om bij grote verjaardagen een kunstwerk te schenken aan de stad Leuven wordt op deze manier verder gezet: zo is de kever op het Ladeuzeplein een resultaat van de 575ste verjaardag van de KU Leuven en het 'Fonske' van haar 550ste verjaardag.

Daarnaast zullen er verschillende evenementen plaatsvinden. Er zal een cultureel programma worden uitgewerkt, maar er wordt ook gedacht aan meer sportieve invulling, congressen, lezingen enzovoort.

Renovatiewerken

De vierde werf bestaat uit renovatieprojecten, waarbij we bestaande gebouwen renoveren en enkele nieuwbouwprojecten zullen realiseren, vertelt Klaartje Heiremans. 'Als KU Leuven hebben we een groot patrimonium aan gebouwen en die moeten natuurlijk onderhouden worden. Maar deze gebouwen symboliseren ook grotendeels onze geschiedenis en we willen deze ontsluiten voor de universitaire gemeenschap en een breder publiek, dus er zal wel wat in de kijker worden gesteld daaromtrent.'

Hiernaast werden nog twee transversale beleidsdoelstellingen geïdentificeerd. 'Het gaat om twee heel belangrijke beleidslijnen voor de universiteit, die we verweven doorheen het hele project. Een eerste is de internationale werking en als tweede is er de nauwe betrokkenheid van de campussen en faculteiten. Dat zijn twee elementen die we echt doorheen die verschillende werven mee zullen nemen.'

Nu de structuur uitgedacht is, volgen er nog verschillende jaren van uitwerking en concrete invulling van het project. 'Nu is het de bedoeling om vanaf volgend academiejaar echt in overleg te gaan met verschillende spelers, zoals studenten en de faculteiten, om te bespreken op welke manier zij betrokken zullen worden en mee invulling kunnen geven aan het programma.' ☺

© Lara Lismont

Samenlevingsdienst: een actieve pauzeknop voor jongeren

In België kan je als jongere tussen de 18 en 25 jaar ervoor kiezen om je te engageren bij een organisatie. Het platform van de Samenlevingsdienst faciliteert dit en helpt jongeren bij hun zoektocht.

door [Marie Coppens](#) en [Emma Desmet](#)

'Het Platform voor de Samenlevingsdienst ontstond eind 2007 als een vzw met een volledig autonome en politiek, ideologisch en communautair onafhankelijke werking', staat er te lezen op de website van de Samenlevingsdienst. Het platform bundelt meer dan 450 organisaties over heel België, waarbij jongeren tussen 18 en 25 jaar oud zich gedurende zes maanden kunnen engageren.

De vzw doet denken aan een initiatief dat vroeger reeds bestond. Midden jaren negentig kwam er een einde aan de Belgische dienstplicht die gelastte dat een deel van de bevolking een tijd moest meedraaien in het leger. In 1963 ontstond er echter een alternatief op die dienstplicht, de Burgerdienst. Dat hield in dat de burger ervoor kon kiezen zich niet meer te engageren voor het leger, maar voor de overheid.

'We willen jongeren van diverse afkomsten en achtergronden laten samenkomen en zich laten engageren'

[Wim Van Dievoort](#), coördinator Vlaanderen Samenlevingsdienst

Ook Wim Van Dievoort, coördinator voor Vlaanderen van de Samenlevingsdienst, deed Burgerdienst in 1991: 'Ik deed Burgerdienst bij mensen met een mentale beperking die samenwoonden onder begeleiding. Ik heb daar enorm veel geleerd.'

In 1994 werd die Burgerdienst afgeschaft. De Samenlevingsdienst wil daar sinds 2007 een alternatief voor vormen. 'We willen jongeren van diverse afkomsten en achtergronden laten samenkomen en zich laten engageren. Vaak dient het als actieve pauzeknop; het zijn vaak jonge-

© Platform voor de Samenlevingsdienst

© Platform voor de Samenlevingsdienst

ren die zoekend zijn naar wat ze écht willen. Bijvoorbeeld na het middelbaar, of wanneer je met twijfels zit tijdens je studies. Maar we werken ook met nieuwkomers die de taal nog moeten leren. De Samenlevingsdienst biedt hun groepsgevoel, zingeving en geborgenheid,' klinkt Van Dievoort.

Geen puntensysteem

Belangrijk in dit systeem is dat het voornamelijk gaat om wat de jongere wil leren over zichzelf. Er wordt dus niet gewerkt met een puntensysteem als evaluatie: 'Wij willen enkel dat de jongere een aantal vragen op papier zet voor die begint aan zijn traject. Dat zijn dan dingen waar die zelf een antwoord op wil, zoals: wat kan ik goed? Wat doe ik graag? En na zes maanden toetsen we af met de jongere en de mentor', vertelt Jeroen Weckhuysen, jongerenbegeleider bij de Samenlevingsdienst.

'Jongeren kunnen zelf een organisatie voorstellen waar ze graag willen vrijwilligen'

[Jeroen Weckhuysen](#), jongerenbegeleider Samenlevingsdienst

'We ijveren voor de erkenning van het statuut van jongeren in de Samenlevingsdienst. De jongeren krijgen nu slechts een vrijwilligersvergoeding van tien euro per dag, maar met zo'n statuut zouden ze minstens 500 à 600 euro per maand moeten kunnen verdienen', vertelt Wim van Dievoort.

Waaals zwaartepunt

Het Platform voor de Samenlevingsdienst bestaat al sinds 2007 en dan vooral in Wallonië. Van de meer dan 500 jongeren die Samenlevingsdienst doen, doet slechts 10% dat in Vlaanderen. Er zijn vijf antennes, waarvan drie in Waalse grootsteden zoals Namen en Luik. De vierde antenne is gestationeerd in Brussel, en die is ook de meest populaire. Er is momenteel slechts één antenne in Vlaanderen sinds 2018, namelijk in Leuven. Het is de bedoeling om dat de komende jaren uit te breiden.

Het is niet omdat de antenne zich in Leuven bevindt, dat enkel Leuvense jongeren zich kunnen engageren. Jongeren over heel het land kunnen in hun eigen dorp of stad een organisatie zoeken, of in hun studentenstad. 'Jongeren kunnen zelf een organisatie voorstellen waar ze graag willen vrijwilligen. Wij hebben ook een lijst met vaste organisaties waar we mee werken. Dat kan overal, en dan zoeken we samen met de jongere welke organisatie ze uiteindelijk willen kiezen, gaan ze op gesprek enzovoort', vertelt jongerenbegeleider Jeroen.

Intensief engagement

Daarnaast is het belangrijk dat de jongere zich intensief genoeg kan inzetten in de organisatie. Door een paar dagen per week als vrijwilliger aan de slag te gaan kan de vrijwilliger een grotere variatie aan taken voltooien. Om dat mogelijk te maken, is een engagement van drie tot vier dagen per week noodzakelijk, al verschilt dat ook weer per organisatie.

Dat neemt niet weg dat vrijwilligers geen tijd hebben voor andere verplichtingen. 'We hebben

effectief studenten die tegelijkertijd een thesis afwerken en daarnaast slechts enkele vakken moeten voltooien', legt Jeroen uit. Ook de combinatie met een studentenjob komt regelmatig terug.

Startmomenten

Concreet vindt er om de twee à drie maanden een startmoment plaats. 'We baseren ons daarvoor op de indeling van het academiejaar. Zo start er na elke examenperiode en aan de start van het academiejaar een nieuwe groep', aldus Jeroen.

'Dankzij de Samenlevingsdienst heb ik mensen leren kennen die ik anders niet was tegengekomen'

[Eline](#), participant Samenlevingsdienst

Daarbij wordt er veel aandacht geschonken aan het groepsgevoel. De jongeren leren elkaar kennen door middel van activiteiten die ze naast hun vrijwilligerswerk samen doen. Een gezamenlijk bezoek aan een vrijwilligersorganisatie, een EHBO-cursus of een fietstocht langs vzw's zijn slechts enkele voorbeelden.

Het vrijwilligerswerk kan in verschillende sectoren gedaan worden. Opvallend is de populariteit van de ecologische sector. 'Enerzijds zijn jongeren bewust bezig met de klimaatproblematiek, anderzijds willen velen buiten werken', vertelt Jeroen.

Ook de humane sector is gegeerd. 'Veel jongeren missen in deze coronatijden het sociaal con-

tact. We willen ze dan graag als vrijwilliger inzetten in organisaties die werken met vluchtelingen of mensen met beperkingen', vervolgt hij. Daarnaast willen jongeren graag een handje helpen in de cultuursector.

Een opstap naar nieuwe mogelijkheden

'De begeleiders zoeken echt naar organisaties die voldoen aan je verwachtingen', vertelt Eline, student Orthopedie. Zij heeft in januari 2021 haar traject bij de Samenlevingsdienst afgerond. 'Het is moeilijk verlopen. Ik begon te werken als vrijwilliger midden in een pandemie.' Haar vrijwilligerswerk bij Jhob (VZW Jeugdhuizen Ondersteuning Brussel, red.) werd al snel door een stijgend aantal coronacijfers stilgelegd.

Toch heeft ze geen spijt van haar engagement. 'Dankzij de Samenlevingsdienst heb ik mensen leren kennen die ik anders niet was tegengekomen. Daarnaast zal ik me naar de toekomst toe sneller engageren als vrijwilliger.'

Net als Eline startte Diana via de Samenlevingsdienst met vrijwilligerswerk. Zij rondde in januari 2021 haar master in de Westerse Literatuur af. Momenteel werkt ze als vrijwilliger bij AFS (een educatieve non-profitorganisatie die jongeren, scholen en gezinnen interculturele leerervaringen biedt in binnen- en buitenland, red.).

Ze houdt zich bezig met de administratie, werkt mee aan een project om kansarme jongeren gratis

op korte uitwisseling te sturen en doet aan vertaalwerk. 'Door mijn vrijwilligerswerk heb ik gemerkt dat ik vertalen echt heel leuk vind', vertelt ze enthousiast. Ze kan dus nu al ervaring opdoen als vertaler, wat nuttig is naar de toekomst toe.

'Vaak weten jongeren na zo'n traject bij ons al veel meer welke richting ze uit willen met hun studies en leven'

Stef Langemans, Cirkus in Beweging

'Ik zou de samenlevingsdienst echt aan iedereen aanraden', vervolgt Diana. 'Uit mezelf zou ik me niet snel aanmelden voor vrijwilligerswerk. Vanuit de Samenlevingsdienst vond ik dat minder intimiderend.' Ook het contact met andere jongeren vindt ze een meerwaarde: 'Het toffe is dat iedereen zich openstelt.'

Leuvense Organisaties

Stef Langemans is begeleider bij Cirkus in Beweging, de Leuvense circusschool die ook al jongeren van de Samenlevingsdienst had als vrijwilligers. 'Vrijwilligers worden bij ons ingezet

op allerlei vlakken: zo kunnen ze mee lesgeven, maar ook het meer logistieke of administratieve doen ze soms. We proberen te kijken wat de persoon ligt.'

De twee vorige jongeren die bij hen in dienst waren binnen het kader van de Samenlevingsdienst zijn daar ook blijven plakken, vertelt Stef: 'Een van hen geeft nu één les per week, de andere zelfs meerdere lessen per week en hij volgde zelfs een opleiding tot circusbegeleider.'

Zo'n traject doorlopen via de Samenlevingsdienst kan een meerwaarde zijn voor zowel de organisatie als de jongere: 'Wij kunnen door hen veel meer sociale projecten opzetten en zij maken een groeiproces door. Vaak weten ze na zo'n traject bij ons al veel meer welke richting ze uit willen met hun studies en leven.'

Een andere organisatie die al meerdere jongeren in dienst had is Compagnie Tartaren. Dit Leuvense theatergezelschap maakt theater met mensen uit een maatschappelijk minder bevoorrechte positie, vertelt Wim Oris. 'De jongeren die zich bij ons engageren komen in contact met mensen van verschillende pluimages. Zo krijgen ze bovendien al wat ervaring in het vakgebied. Die jongeren zitten vaak met heel wat vragen over hun toekomst, en dat is eigenlijk goed voor ons: want uit vragen kan je veel creëren.'

Westersgezinde rector opgepakt in Kirgizië: academische vrijheid op til

Andrew Kuchins, rector van de American University of Central Asia, wordt beschuldigd van handel in illegale narcotica, maar vanwege een medische aandoening zou hij die op doktersvoorschrift mogen innemen.

door Arno Faggio Del Giglio

Ophef in Kirgizië: rector Andrew Kuchins werd op 24 april ontboden op het Kirgizische Ministerie van Binnenlandse Zaken en ondervraagd over de import van verboden geneesmiddelen. Aziatische media berichtten eerder ook al over een incident tussen Kuchins en een zwangere vrouw. Zowel Aziatische als Europese bronnen vermoeden dat er meer aan de hand is.

Universiteit naar het Amerikaanse model

De American University of Central Asia (AUCA) werd in 1997 opgericht in Bisjkek, de hoofdstad van Kirgizië, en is—zoals haar naam al verradt—gevormd naar het Amerikaanse onderwijsmodel. Vanwege haar internationale allures is de universiteit de Euraziatische trekpleister voor internationalisering, des te meer omdat uitgereikte diploma's volledig erkend worden in de Verenigde Staten.

Te midden van conservatieve tendensen is de universiteit te Bisjkek een brandpunt geworden voor liberaal en progressief activisme

De AUCA promoot dan ook de Westerse waarden binnen haar beleid: academische vrijheid, kritisch denken, democratische waarden en vrijheid van meningsuiting. Expert Russische politiek Andrew Kuchins werd in 2019 benoemd als rector aan de universiteit in de Centraal-Aziatische post-Sovjetstaat. Te midden van conservatieve tendensen is de universiteit te Bisjkek een brandpunt geworden voor liberaal en progressief activisme.

Rector in diskrediet

Midden april onderschepte de Kirgizische douane een pakketje vanuit Dubai dat geadresseerd was aan rector Andrew Kuchins. Volgens de overheid bevatte dat postpakket illegale narcotica. David Lakhdar, voorzitter van de raad van bestuur van de AUCA, verklaarde dat Kuchins' geneesmiddelen volledig legaal zijn in de VS en dat ze besteld waren op voorschrift van een Amerikaanse dokter.

© American University of Central Asia

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken nodigde de Amerikaanse rector uit om een verklaring te doen omtrent het voorval. Na de ondervraging werd Kuchins vrijgelaten op persoonlijke borgtocht. Ondanks dat het enkel zou gaan om wetshandhaving vreest men buiten Kirgizische grenzen voor erger: om de brede verspreiding van Westerse waarden tegen te gaan, probeert Kirgizië de Amerikaanse invloeden in toom te houden. Zo lijkt de Kirgizische Republiek het voorbeeld te volgen van grote broer Rusland.

Het regime van president Sadyr Zjaparov wordt vaak als hybride beschouwd vanwege de vele autoritaire politieke elementen

Dat Kirgizië sterke politieke en economische banden heeft met Rusland, komt niet als een verrassing: als voormalige Sovjetstaat maakt Kirgizië deel uit van het Gemeenbest van Onafhankelijke Staten (GOS), een los verbond onder Russisch voorzitterschap. In 1993, twee jaar na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, zette de Kirgizische Republiek haar eerste stappen in de richting van een democratisch bestuur.

Het regime van president Sadyr Zjaparov wordt echter vaak als hybride beschouwd vanwege de vele autoritaire politieke elementen. In 2020 kreeg het land nog een score van 39 op 100 van Freedom House, waarmee het in de categorie 'deels vrij' belandde. De meest recente Democracy Index van *The Economist* plaatste het 'hybride regime' op plaats 107, waarmee het zes plaatsen zakte tegenover 2019.

Academische vrijheid in het gedrang

Hoewel het Kirgizische Ministerie van Onderwijs de Amerika-gezinde universiteit erkent, vreezen verschillende bronnen voor de academische integriteit. PONARS Eurazia, een Euraziatisch onderzoeksorgaan, en de onafhankelijke nieuwswebsite Eurazianet vermoeden dat de Kirgizische overheid de AUCA in een kwaad daglicht wil stellen. Ze menen dat de beschuldigingen aan het adres van Kuchins passen binnen een breder patroon om de liberale waarden van de universiteit te schaden.

In een persbericht dat PONARS Eurasia op 3 mei publiceerde, dringt de organisatie erop aan dat de beschuldigingen tegen Kuchins teruggetrokken worden. Kirgizië wordt als pionier beschouwd in Centraal-Azië als het op academische vrijheid aankomt. 'We hopen op een spoedige ommekeer in de onrustwekkende tendens', besluit het bericht.

© Platform voor de samenlevingsdienst

Universiteiten in de klauwen van Orbán

De Hongaarse regering heeft andermaal zijn greep op de samenleving verstevigd. Deze keer is het hoger onderwijs aan zet. De Europese Unie kijkt machteloos toe.

door [Jonas Gilliams](#) en [Arno Faggio Del Giglio](#)

Viktor Orbán, Hongaars premier en partijleider van de grootste partij Fidesz, vergrootte vorige maand nog maar eens zijn politieke macht: elf staatsuniversiteiten verliezen hun gouvernemente status en komen in handen van vertrouwelingen van Orbán. De nieuwe wetgeving treft zowat 70% van de Hongaarse studenten.

Private vzw's

Het Hongaarse parlement, waar Fidesz samen met de rechtse Christendemocratische Volkspartij (KDNP) 133 van de 199 zetels bekleedt, keurde het nieuwe wetsvoorstel goed op 27 april. De meeste Hongaarse onderwijsinstellingen vallen onder staatsbeheer, maar door de nieuwe wet komen elf universiteiten in handen van stichtingen waarvan de bestuursleden nu door de regering kunnen worden benoemd.

'De academische deskundigheid zal hier zwaar onder lijden'

[Katalin Balogh](#), *coördinator opleiding Gerechtsvertalers en -tolken KU Leuven*

Orbán maakt er dan ook zelf geen geheim van dat het de bedoeling is mensen te benoemen die de 'nationale identiteit, belangen en denkwijze' van het conservatieve Fidesz onderschrijven. Een drama voor de onderwijskwaliteit, dat vindt ook Katalin Balogh, coördinator van de opleiding voor de Gerechtsvertalers en -tolken aan de KU Leuven, maar vooral zelf Hongaarse.

'De academische deskundigheid zal hier zwaar onder lijden. De regering benoemt nu haar eigen stromannen in de bestuursraden, maar die hebben niet noodzakelijk de expertise om een universiteit te leiden. De enige bedoeling is om meer controle te krijgen over wat er aan de universiteiten gebeurt, maar dat gaat allemaal ten koste van de academische vrijheid.'

Academische vrijheid en diversiteit de mond gesnoerd

Het is duidelijk niet de eerste keer dat Orbán

zijn greep op het hoger onderwijs probeert te verstevigen. Zo ondernam hij in oktober vorig jaar al een gelijkaardige poging, toen hij het bestuur van de Universiteit voor Film en Theater (SZFE) wilde overdragen aan een vzw. De studenten bezetten toen wekenlang tevergeefs de gebouwen van hun school, totdat ze uiteindelijk verwijderd werden vanwege de verstrengde coronamaatregelen.

In 2018 deed zich een soortgelijk incident voor. Toen moest de Central European University (CEU), opgericht door filantroop en Orbán-criticus George Soros, na een lange juridische strijd met de Hongaarse regering haar activiteiten in het land noodgedwongen stopzetten. De regering-Orbán voerde toen een wetswijziging door om de werking van Amerikaans-geïnspireerde universiteit, die in de hoofdstad Boedapest zetelde, te bemoeilijken. In de tussentijd werden genderstudies uit alle curricula van het hoger onderwijs gebannen.

Oppositie gefnuikt

Dat de problemen dieper liggen dan het onderwijs alleen, is allang duidelijk. Orbán maakt dan ook zelf geen geheim van het programma dat hij probeert te verwezenlijken. De eerste maatregel die zijn regering in 2010, toen Fidesz aan de macht kwam, ondernam, was de rechters van het Grondwettelijk Hof vervangen door eigen sympathisanten. Vervolgens perkte Orbán de macht van dat hof aanzienlijk in, zodat het de plannen van de regering onmogelijk nog kon dwarsbomen.

'Er bestaan nog maar zeer weinig onafhankelijke mediakanalen'

[Gábor Györi](#), *politiek analist denktank Policy Solutions*

Ondertussen ziet de EU met lede ogen aan hoe Orbán zijn invloed verder uitbreidt over alle aspecten van het maatschappelijke leven. Zo kreeg de persvrijheid al rake klappen en ook op de economie lijkt de regering haar greep steeds meer te

verstevigen. Nu moet dus ook het onderwijs eraan geloven. Voor andersdenkenden en minderheidsgroepen (bijvoorbeeld transgenders) bestaat er steeds minder plaats.

Dat dissidente stemmen steeds minder de kans krijgen om aan bod te komen, beaamt ook Gábor Györi, politiek analist bij Policy Solutions, een denktank in Boedapest. 'Fidesz heeft een enorm grote invloed verworven op televisie en pers. Er bestaan nog maar zeer weinig onafhankelijke mediakanalen. Zij zijn vooral via het internet actief, maar missen zo een gigantisch deel van hun doelpubliek.'

De EU kwam, zag en zweeg

Volgens de *Global Democracy Index* van Brits weekblad *The Economist* is Hongarije, dat op de 56ste plaats staat, een 'gebrekkige democratie'. Wanneer de democratie op dergelijke wijze onder druk komt te staan, richten de meesten hun ogen op de Europese Unie. Toch lijkt die laatste niet in staat om de situatie snel om te keren.

'De EU mist harde mechanismen om lidstaten te straffen die haar waarden met de voeten treden', verklaart Györi. 'De EU had eigenlijk al in 2010 moeten optreden, maar hoopte toen dat alles vanzelf zou overwaaien. Nu lijkt er nog weinig enthousiasme te bestaan om de situatie, die ondertussen volledig uit de hand gelopen is, op te lossen.'

Vanwege de unanimitetsvereisten kunnen Polen en Hongarije elkaar bovendien steunen met wederzijdse veto's: telkens wanneer er aan één van hen een sanctie wordt opgelegd, kan de andere tegenstemmen, en vice versa.

De verankering van een ideologie

In het voorjaar van 2022 trekken de Hongaren weer naar de stembus. Voor het eerst in elf jaar lijkt het ook werkelijk mogelijk dat het Hongaarse politieke landschap zal veranderen. Op basis van opiniepeilingen lijkt het een nek-aan-nekrace te zullen worden: eind april haalden zowel de alliantie van de oppositie, met boegbeeld Gergely Karácsony, de burgemeester van Boedapest, als de rechtse coalitie 48% in de verkiezingspeilingen. Is er dan eindelijk beterschap op komst?

Györi blijft sceptisch. 'Het probleem is dat Fidesz sinds 2010 allerlei maatregelen heeft verankerd in zogenaamde kardinale wetten, die slechts met een tweederdemeerderheid kunnen worden gewijzigd. Zelfs als Orbán de verkiezingen zou verliezen, zal een groot deel van zijn politieke erfenis als een blok aan het been van de nieuwe regering blijven hangen.'

'Het is zeer de vraag of Orbán bij een nederlaag de macht zomaar zal overdragen'

[Gábor Györi](#), *politiek analist denktank Policy Solutions*

De financiering van het hoger onderwijs is daarvan een perfect voorbeeld. Overheidssubsidies zullen door de nieuwe wet in handen komen van private vzw's die beheerd worden door vertrouwelingen van Orbán. De mogelijkheden van de regering om toezicht te houden op de uitgaven van de universiteiten zullen zeer beperkt zijn. Op die manier kan Fidesz ook bij een nederlaag haar invloed behouden.

Bovendien uitte de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) al in 2014 in een rapport haar ongerustheid over de eerlijkheid van de toenmalige parlementsverkiezingen. Campagne- en financieringsregels plaatsten Fidesz en haar politieke tegenstanders niet op gelijke voet, waardoor eerlijke oppositievoering haast onmogelijk werd.

'Oppositiepartijen werden toen voor bijna elke minuscule overtreding op het matje geroepen, terwijl Fidesz er, op een paar uitzonderingen na, in slaagde uit het vizier van de autoriteiten te blijven, hoewel het regelmatig veel zwaardere overtredingen beging', verduidelijkt Györi. 'Bovendien is het zeer de vraag of Orbán bij een nederlaag de macht zomaar zal overdragen. Ik ben er niet zeker van of alles in dat geval op een ordentelijke manier zal verlopen.'

Eten of opgegeten worden

In Hongarije bestaat er opvallend weinig openlijk verzet tegen de ontwikkelingen van het voorbije decennium. 'Er beweegt heel weinig tussen de bevolking', beaamt Balogh. 'Dat komt deels door de eenzijdige berichtgeving. Hongarije kent het hoogste sterftecijfer van heel Europa wat betreft Covid-19, maar het enige waarover men op televisie spreekt is de vaccinatiecampagne, die wel degelijk vlot verloopt. Daarnaast wordt er continu bericht over hoe slecht andere landen de crisis aanpakken.'

Anti-EU propaganda lijkt een dagelijks nieuwsfeit geworden te zijn geworden. Dat bevestigt ook Györi: 'Men beweert voortdurend dat de EU

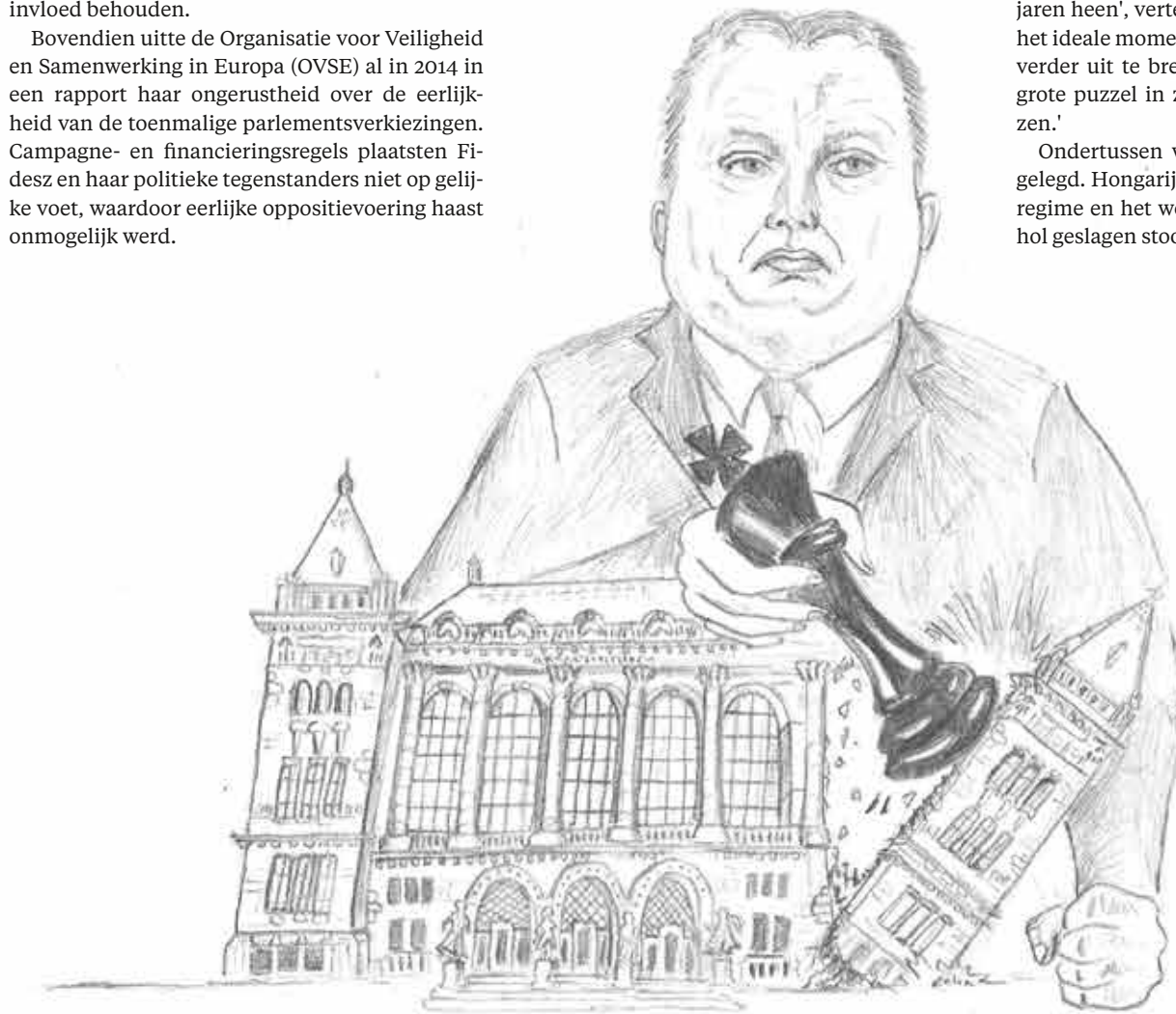
Hongarije wil kapotmaken als soevereine staat en wil doen volstromen met migranten. De EU zou duidelijke grenzen moeten trekken en meteen sanctionerend moeten optreden wanneer bepaalde rode lijnen worden overschreden, maar dat gebeurt gewoonweg niet.'

Uiteindelijk lijkt Orbán hetzelfde te doen als zijn communistische voorgangers. Hij maakt daar overigens helemaal geen geheim van. Onder het motto 'eten of opgegeten worden' probeert Orbán de zogenaamde vernietiging van Hongarije door wat hij 'links' noemt, te voorkomen. Tegelijkertijd wordt iedereen die niet binnen de ideologie van Fidesz past door hem tot die fractie gerekend.

Stap voor stap heeft Orbán het voorbije decennium zijn greep over hele staatsapparaat weten te vergrendelen

Stap voor stap heeft Orbán het voorbije decennium zijn greep over hele staatsapparaat weten te vergrendelen. 'Alles gebeurt geleidelijk en over de jaren heen', vertelt Györi. 'Orbán wacht steeds op het ideale moment om toe te slaan en zijn invloed verder uit te breiden. Zo dreigen de mensen de grote puzzel in zijn geheel uit het oog te verliezen.'

Ondertussen worden de laatste puzzelstukjes gelegd. Hongarije lijkt op weg naar een autoritair regime en het wordt steeds moeilijker om die op hol geslagen stoomtrein nog te ontsporen.⊘

© Célia Delandmeter

KU Leuven-poetspersoneel is een uitstervend ras

De KU Leuven besteedt poetswerk nu al grotendeels, en binnen afzienbare tijd volledig, uit aan externe firma's. 'Zo geef je de controle over arbeidsomstandigheden uit handen.'

door [Jolien Vandoorne](#) en [Thomas Maes](#)

Ondanks hun essentiële rol om de hygiëne hoog en zo de besmettingen laag te houden, ging in deze pandemie nog opvallend weinig aandacht naar de schoonmakers. 'Het poetspersoneel had soms het idee dat ze in rampgebieden bezig waren', vertelt Annick Verbraeken, personeelsvertegenwoordiger bij vakbond ACV.

In sommige residenties namen studenten het minder nauw met de regels. 'Dan hoor je bijvoorbeeld dat er iemand besmet is, maar omwille van de privacy weet je niet wie precies', vervolgt Britt, onderhoudsmedewerker aan de KU Leuven. 'Als iemand je dan passeert zonder mondmasker, kan je je wel inbeelden wat dat geeft.'

De universiteit heeft haar best gedaan, maar in een organisatie zo groot als de KU Leuven is het onvermijdelijk dat bepaalde details gemist worden, aldus Verbraeken. 'Er is bij het personeel ook een soort rem om te communiceren uit schrik voor een negatieve evaluatie.'

Uitbestede poets, is wederom poets?

Rector Sels beloofde in kader van de *Fight for €14* de laagste lonen op te trekken. Concreet gaat het om 74 personen aan de universiteit, waaronder ook poetspersoneel, die nog werken aan minder dan 14 euro per uur. Maar is daarmee de kous af?

'Als je werk uitbesteed aan externe firma's, geef je de controle op arbeidsvoorwaarden uit handen'

[Maika De Keyzer](#), fractievoorzitter ABVV KU Leuven

'Begeleidende maatregelen zijn nodig', vertelt Peter Maertens van de liberale vakbond ACLVB. 'In sommige gevallen kan de loonsverhoging bepaalde toelagen doen wegvallen waardoor men er armer uitkomt. De laagste loongraden (1 en 2) moeten dringend voor alle personeelsleden afgeschaft worden.'

Aan de Universiteit Antwerpen begonnen studenten en proffen zelf de aula's te poetsen uit protest nadat er grondig geknipt werd in het budget voor poetspersoneel. De dienstcontracten waren

al in handen van een externe poetsfirma, maar werden vervangen door een goedkoper exemplaar. Het resultaat: minder geld voor de firma, minder tijd voor de schoonmakers om hetzelfde werk te doen en tot slot vooral ongeloof bij personeel en studenten.

Sinds een twintigtal jaar werkt ook de KU Leuven met poetsfirma's om de labo's, auditoria en andere gebouwen proper te krijgen. Vandaag poetsen firma's zo het overgrote deel van de universiteit.

'Als je werk uitbesteedt aan externe firma's, geef je de controle over arbeidsvoorwaarden uit handen', waarschuwt Maïka De Keyzer, fractievoorzitter van vakbond ABVV aan de KU Leuven. 'Crisissen zoals in Antwerpen en de bijhorende publieke aandacht, brengen hopelijk het debat over uitbesteding in de poetssector verder op gang.'

Werkdruk

In Leuven is het Antwerpse scenario alvast niet mogelijk. Door op voorhand vast te leggen hoeveel de universiteit uitgeeft aan de poetsfirma (zo'n slordige acht miljoen euro in totaal), gaat een contract niet zomaar naar de firma die het goedkoopst werkt.

'Kwalitatief poetspersoneel vinden is geen sinecure in regio Leuven'

[Stefaan Saeys](#), directeur Technische Diensten KU Leuven

Toch zijn er nog veel gaten in het net, geeft De Keyzer aan. Bedrijven kunnen bijvoorbeeld niet concurreren op loon, maar wel op werkdruk. 'De poetshulp verdient evenveel, maar moet vaak het werk van meerdere personen alleen op zich nemen.'

De hoge tijdsdruk zou er bovendien voor zorgen dat de kwaliteit van het werk daalt, en het poetspersoneel minder flexibel kan reageren op onverwachte situaties.

'De KU Leuven zou via de contracten kunnen eisen van de poetsfirma's dat ze een minimaal aantal personen toewijzen per gebouw', aldus

De Keyzer. Een ander probleem is het gebrek aan werkzekerheid: een onderneming kan momenteel nog met interimarbeid werken, een structuur die personeel niet veel houvast geeft.

'We zitten maandelijks samen met een regionaal verantwoordelijke die de werknemers bij de poetsfirma's vertegenwoordigt', vertelt Stefaan Saeys, directeur van Technische Diensten aan de KU Leuven. 'Daar zijn nog klachten over werkdruk naar boven gekomen.'

'Bovendien houden we steekproeven om te controleren of de minimumvoorwaarden van de sector gerespecteerd worden', gaat Saeys verder. 'Hoe die individuele contracten er precies uitzien, of dat nu gaat om tijdelijke contracten of niet, weet ik eerlijk gezegd niet.'

'Het is altijd afwachten in welke toestand je de gemeenschappelijke ruimtes van een residentie zal aantreffen'

[Annick Verbraeken](#), personeelsvertegenwoordiger ACV

Toch neemt ook bij het KU Leuvenpersoneel de werkdruk stilaan toe, vertelt onderhoudsmedewerker Britt: 'Doordat we nu minder tijd krijgen schiet het contact met de studenten er wat bij in. Dat is spijtig want we zijn naast poetshulp ook wel de oren en ogen van de residentie.'

'Het poetsgebeuren binnen de KU Leuven lijkt te evolueren naar een sterk berekend systeem, zoals dat van externe firma's', vult ACV-vertegenwoordiger Verbraeken aan. 'Zeker als je parttime werkt, zal je altijd iets meer werk krijgen dan voorgeschreven volgens je werkuren. Ze vergeten daarbij dat de residentieschoonmaak niet zo gemakkelijk in objectieve tijdsregels te gieten is: het is altijd afwachten in welke toestand je de gemeenschappelijke ruimtes van een residentie zal aantreffen.'

Uitstervend ras

Enkel de rectorale gebouwen en de gesubsidieerde residenties worden momenteel nog door KU Leuven-poetspersoneel verzorgd. 'Door te gaan

© Celine Vandeweghe

uitbesteden moeten we onszelf niet bezighouden met kwalitatief poetspersoneel te zoeken', klinkt het Saeys. 'Dat is geen sinecure in regio Leuven.'

'Het KU Leuven-poetspersoneel is een uitstervend ras', vertelt Peter Maertens van liberale vakbond ACLVB. 'Dat heeft rector Sels zelf bevestigd.'

'Het idee is inderdaad om binnen tien à vijftien jaar naar volledige uitbesteding te gaan', verduidelijkt Ludo Clonen, diensthoofd van de Huisvestingsdienst van de KU Leuven. 'Afhankelijk van wanneer de huidige ploeg op pensioen gaat weliswaar. We gaan niemand ontslaan, maar vervangen niet meer als iemand pensioneert.'

'We moeten het schoonmaakwerk niet outsourcen, maar juist insourcen'

[Nick Deschacht](#), arbeidseconoom en actief bij ABVV

Een evaluatie van residentie Camilo Torres, waar een externe firma sinds twee jaar de boel opblijkt, maakte nu duidelijk dat poetsbedrijven niet alle functies kunnen opvangen die KU Leuvenpoetspersoneel invult. Dat vertelt Clonen: 'Denk aan praktische zaken zoals de kamers controleren bij vervanging, maar ook af en toe polshoogte nemen van hoe het met studenten gaat.'

Om die gaten op te vullen, wordt nu een nieuwe functie in het leven geroepen. 'Daarvoor sturen we binnenkort een interne vacature uit', aldus Clonen.

Werken in de vuurlinie

Als nooit tevoren werd het belang van de poetsploeg onderstreept tijdens de pandemie. Naast instaan voor de hygiëne, keek het poetspersoneel ook of studenten de coronaregels enigszins respecteren of er niet helemaal onderdoor zaten.

Toch kampt het onderhoudspersoneel soms nog met een gebrek aan waardering bij studenten, aldus Peter Maertens van de liberale vakbond ACLVB: 'In theorie is het zelfs mogelijk dat studenten daarvoor op het matje geroepen worden bij de vicerector.'

De beste manier om meer waardering te tonen voor hun werk 'in de vuurlinie', is door hen een werkbonus te geven, gaat Maertens verder. Saeys reageert: 'We hebben geen werkpremie gegeven, maar we hebben wel gezorgd dat het basisloon in heel de coronaperiode behouden bleef, zodat er niemand op tijdelijke werkloosheid is moeten gaan.'

Insourcing als oplossing?

Nick Deschacht, arbeidseconoom aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde en actief bij ABVV KU Leuven, pleit voor structurele verandering om de problemen in de poetssector tegen te gaan. 'We moeten het schoonmaakwerk niet outsourcen, maar juist insourcen. Kijk bijvoorbeeld naar hoe ze het in Nederland aanpakken. Daar slagen ze erin kwalitatieve dienstverlening én goede arbeidsvoorwaarden te laten samengaan.'

In Nederland richtte de overheid een Rijks-schoonmaakdienst op, waar ongeveer 1.500 schoonmakers werken tegen goede arbeidsvoorwaarden. Tegelijk kan de rijksinstelling door haar grote schaal expertise ontwikkelen en kwalitatief en efficiënt diensten aanbieden. Wanneer het contract van een externe firma privépoetsfirma afloopt, neemt de Rijks-schoonmaakdienst het simpelweg over en kunnen de schoonmakers vlot overstappen.

'Het idee is om binnen tien à vijftien jaar naar volledige uitbesteding te gaan'

[Ludo Clonen](#), diensthoofd Huisvestingsdienst KU Leuven

Op dezelfde schaal overnemen wat onze noordburen toepassen, lijkt ambitieus. 'Dat moet niet op dezelfde schaal te gebeuren,' voegt De Keyzer toe, 'maar het geeft wel goede voorbeeld waarnaar het poetsbeleid kan evolueren.'

Ten slotte speelt nog een genderspect. 'De schoonmaaksector stelt nog vooral vrouwen te werk', vertelt Deschacht. 'De blijvende loonkloof tussen mannen en vrouwen zou een extra motivatie kunnen zijn om voor verandering te pleiten, voor niet alleen vakbonden, maar ook studenten. Langdurige oplossingen, debat met het betrokken poetspersoneel en vooral transparantie vanuit de KU Leuven zijn dé prioriteit.' 3

Waarvoor

**AAN ALLE TEKENAARS,
BEDANKT.**

'Kunst doet veel wat mensen niet voor elkaar kunnen doen'

Begonnen als coverartieste online, brengt Felicia binnenkort haar eerste EP uit. Haar muziek vat een brede waaier van onderwerpen, die ze met een poëtisch woordspel weergeeft.

door [Elien Stouen](#) en [Joanna Wils](#)

Tijdens de eerste lockdown plaatste Felicia Mukendi covers online, waardoor haar muziekcarrière een vlucht nam. Ze kwam in contact met haar producer en uit een intensieve samenwerking ontstond haar eerste nummer *Circles*. 'Voordien was ik niet met eigen muziek bezig, hoewel ik al veel teksten had geschreven.'

Dat lef om haar creatief werk online te delen, keert ook terug in de aanloop naar haar eerste EP. Die is niet zomaar aangekondigd, maar zal het sluitstuk vormen van een zorgvuldig geconstrueerde opbouw ernaar toe via teasers. 'Nu ik de kans heb om te werken aan zo'n project, wil ik er volledig voor gaan in plaats van later spijt te hebben.'

Tekst als hoeksteen

Felicia zou haar eigen muziek omschrijven als *sound poetry*. 'Ik hecht veel waarde aan teksten en probeer poëtisch te schrijven. Er kruipt meer tijd in mijn teksten dan in mijn muziek. Iets zingen wat je zelf geschreven hebt, geeft meer voldoening dan een liedje dat iemand anders geschreven heeft.'

'Ik leg mijn teksten niet graag uit'

Die voorliefde voor zelfgeschreven teksten vertaalt zich ook in haar eigen muzikale voorkeuren: 'Ik luister liefst naar artiesten die hun eigen teksten schrijven, omdat dat een extra dimensie geeft, een laagje kwetsbaarheid.' Voor haar muziek vertrekt Felicia van eigen ervaringen. 'Ik schrijf over mijn eigen leefwereld, maar het fijne aan schrijven is dat je alles kan uitvergroten, zo dramatisch kan maken als je wil.'

Het was voor Felicia dan ook niet gemakkelijk om samenwerkingen met andere songwriters aan te gaan: 'Ik had het gevoel dat het dan niet meer mijn nummer zou zijn, maar uiteindelijk zijn de nummers waarin ik samenwerk met anderen de beste nummers geworden. Je krijgt dan toch inzichten of ideeën die je anders niet zou hebben gehad.'

© Gaëlle Delandmeter

Maatschappelijke thema's in muziek

Wel beseft ze dat een groot platform beperkend kan werken: 'Je kan veel mensen beïnvloeden. Ik merk dat ik zelf soms toch schrik heb om iets te posten op sociale media, terwijl ik dat vroeger niet had. Dat is wel spijtig: je verliest een stukje vrijheid, omdat je op bepaalde dingen begint te letten. Het is dan zoeken naar een evenwicht tussen wie ik ben en wat van mij wordt verwacht.'

Het thema is vaak liefde in de brede zin: 'Relaties, maar ook liefde voor vrienden, de wereld en jezelf. Ik krijg inspiratie van alles waar ik me mee verbonden voel.' Naar aanleiding van de Black Lives Matter-marsen heeft ze ook veel geschreven, maar of die teksten ooit het publiek zullen zien, is onzeker.

'Erover schrijven voelde als therapie, maar in België word je als artiest heel snel in een hokje gezet als je over maatschappelijke thema's schrijft. In mijn privéleven ben ik heel gedreven en vind ik het belangrijk om over maatschappelijke thema's te spreken, maar als artiest wil ik breder gaan. Anders wordt het te vermoeiend, om steeds politieke statements te maken', zegt Felicia.

Wanneer de mens tekortschiet

Felicia's aankomende EP staat specifiek in het thema van herinnering. *Reminiscense* gaat over herinneringen aan verschillende soorten liefde. Hij klinkt heel *floaty* en dromerig. Maar diepgaande analyses over haar nummers moeten we niet verwachten. 'Ik leg mijn teksten niet graag uit, omdat het net interessant is als mensen ze

anders beleven. Dat is het mooie aan muziek: ik schrijf emoties en ervaringen van mij af, daarna doet iedereen ermee wat hij wil', licht Felicia toe.

'Uiteindelijk is het belangrijkste dat de muziek mensen raakt. Ik zou heel teleurgesteld zijn als ik een optreden zou geven waarbij niemand iets voelt.' Daarin ziet Felicia ook de plaats van muziek in de maatschappij. 'Maar daarnaast is kunst ook geschiedenis, een vorm van educatie en ontspanning, een manier om dingen te verwerken: kunst doet veel wat mensen niet voor elkaar kunnen doen.'

'Uiteindelijk is het belangrijkste dat de muziek mensen raakt'

'Mijn grootste wens is dat mensen zullen luisteren, dat de muziek niet verloren gaat.' Een andere muzikale droom is om ooit in *A COLORS SHOW* te staan. 'Als ik even geen motivatie meer heb, herinneren mijn vrienden mij daaraan.' Eens Felicia's EP uit is en er naar geluisterd wordt, gaat ze zichzelf toestaan meer te dromen over andere muzikale projecten. 'Nu is het heel moeilijk in te schatten wat de feedback gaat zijn. Ik ben heel perfectionistisch, maar heb ook faalangst. Je hoort ze snel, de kleinste gebreken in je eigen muziek, dat je bang bent dat anderen die ook gaan horen.' ☺

'In de toekomst gaan we meer buiten de lijntjes kleuren'

De cultuursector probeert al een jaar koste wat kost het contact met het publiek niet verliezen. Dat blijkt niet gemakkelijk, maar de inzet werpt zijn vruchten af. 'We hebben nieuw publiek bereikt.'

door [Joanna Wils](#) en [Manon Cools](#)

'We voelden dat er iets zat aan te komen, maar wilden het eerst niet geloven', vertelt Christophe Aussems, regisseur en artistiek leider bij Het Nieuwstedelijk. Het Leuvens theatergezelschap zat in maart midden in een tournee die noodgedwongen werd afgebroken. Ook CampusToneel had op de avond na de afkondiging van de eerste lockdown een première gepland. Het begin van een vreemd tijdperk in de cultuurwereld, dat nog steeds niet afgerond is.

'Als we vanaf het begin een beter tijdsbesef hadden gehad, hadden we misschien meer op lange termijn kunnen denken'

[Christophe Aussems](#), regisseur en artistiek leider
Het Nieuwstedelijk

'Onze eerste reflex was om te herplannen. We dachten dat de lockdown slechts enkele weken zou duren, daarom verschoven we alles naar juni', vertelt Gilles Helsen, programmator geluid bij kunstencentrum STUK. Dat bleek te optimistisch. Herplannen bracht geen soelaas, veel tijd en energie bleken tevergeefs en dus kroop het bloed waar het niet gaan kon: de coronacultuur was geboren.

Contactloos

'We zijn begonnen met bestaande voorstellingen online te plaatsen', vertelt Aussems. Maar om het contact met het publiek niet te verliezen ontstond de reeks hoe dan ook, korte voorstellingen die geschreven zijn door jonge schrijvers en vaak gespeeld door één acteur. 'Die voorstellingen waren afgestemd op het online medium en dankzij de Zoomgesprekken achteraf was er meer contact met het publiek.' Maar Aussems is heel duidelijk over het online gebeuren: 'Het zijn geen volwaardige alternatieven, maar slechts oplossingen.'

STUK had na een tijd ook door dat het geen zin had om te blijven herplannen en focuste voornamelijk op wat het nog voor artiesten kon betekenen: 'We hebben ingezet op residenties voor artiesten, zodat artiesten konden blijven werken en er geen ruimtes leeg bleven staan.'

Vertaal oefeningen

Hoewel de online oplossingen het voordeel boden weer creatief bezig te zijn, liet de echte cultuurbeleving op zich wachten tot de zomer en het begin van de herfst van 2020. Het nieuwstedelijk bracht een openluchtvoorstelling, STUK opende een begeleide expo en organiseerde ook online gesprekken met artiesten.

'Bezoekers genoten weer van de cultuur, maar het waren toch rare events', vertelt Helsen. 'Ze moesten als schapen worden binnengeleid en zaten te ver van elkaar om te praten. Het was muistil. Dat is heel bevreemdend.'

'In de toekomst gaan we vaker de grenzen van theater opzoeken'

[Sam Rijnders](#), regisseur *Campustoneel*

Wederom vielen geplande evenementen in het water door de stijging van de besmettingen in het najaar. 'Vaak was de herplanning achteraf voor niets. Als we vanaf het begin een beter tijdsbesef hadden gehad, hadden we misschien meer op de lange termijn kunnen denken,' vertelt Aussems, 'maar dat hadden we toen niet in handen.'

Het nieuwstedelijk heeft er nu dan ook voor gekozen energie op te sparen en heeft intussen drie voorstellingen klaarstaan om fysiek te brengen. 'We hebben ze bewust nog op geen enkele manier beschikbaar gesteld, omdat de voorstellingen ingespeeld moeten worden met publiek', legt Aussems uit. 'Dan pas leeft het stuk en weten we of het werkt en wat we moeten aanpassen.'

door [Marie Coppens](#)

Hoewel studeren enorm verrijkend kan zijn, blijft het favoriete moment van vele studenten het (half)uur waarin de boeken gesloten worden. Om die pauzes beter te benutten, serveren wij culturele tips.

Dalton (online) en Docville (fysiek) DOCVILLE: 9 tot 19 juni—Cinema ZED

Wie aan het einde van een blokdag nog niet genoeg (educatieve) filmpjes heeft bekeken, kan vanaf 9 juni genieten van een avondje cinema. In Leuven kan je daarvoor terecht bij Kinopolis of Cinema ZED. Is een langspeelfilm dan weer een grote hap uit je blokschema? De kortfilms die voor het *Kortfilmfestival 2020* werden geselecteerd, zijn nog steeds beschikbaar op Dalton. De kers op de cinematografische taart is echter de terugkeer van DOCVILLE, een festival dat focust op de documentaire film. Met de boodschap '0% online, 100% fysiek' worden potentiële kijkers die leiden aan het befaamde 'grotsyndroom' meteen uit hun kot gelokt. Geen slecht idee; uiteindelijk is toch alles mooier op een groot, wit doek.

Dalton: €5 per maand; DOCVILLE: ticketprijs bedraagt €9,5 (standaard), €7 (met ZED-Studentenkaart) of €6 (met KU Leuven Cultuurkaart)

Leuven Jazz 19, 23 en 30 mei

Leuven Jazz is terug. Eind mei worden weer voorzichtig online concerten georganiseerd. En dat is de jazzliefhebber niet ontgaan; veel tickets gingen namelijk al de deur uit. Niet getreurd, nog enkele concerten wachten op je aanwezigheid. Ook huismussen kunnen aan hun trekken komen: het afgelaste Leuven Jazz 2020 kan nog steeds via *Spotify* beleefd worden. Verzamel meteen ook de meest dansbare songs voor bij een pauze.

Prijzen variëren tussen €7 en €15

Nooit te weinig boeken

Het is begrijpelijk dat je na een dag studeren niet nog eens een boek wil openslaan. Tegelijkertijd is het onbegrijpelijk dat afgelopen jaar geen enkel boek de cultip haalde.

Wie zin heeft in een meeslepend, tomeloos verhaal, schaft het best *Mijn Lieve Gunsteling* van Marieke Lucas Rijneveld aan. Liefhebbers van Brouwers opteren dan weer beter voor zijn laatste boek, *Cliënt E. Busken*. En wie snakt naar het vervolg van het verhaal van de jonge Marcel, neergeschreven in de gelijknamige roman, leest beter *De onbevleete* van Erwin Mortier. Of deze drie titels toevallig op de shortlist van de Libris Literatuur Prijs 2021 stonden? Misschien.

Artefact 2021 10 tot 27 juni—STUK Leuven

Artefact is een tentoonstelling en soundprogramma ingebed in een festival. Na *Alone Together*, de expo die in februari 2020 in het teken stond van alleen-zijn en verbinding, volgt nu *Wired for Empathy*. In deze uitgebreide tentoonstelling wordt gezocht naar wat empathie vandaag betekent. Die zoektocht wordt niet alleen via taal en beeld, maar ook door middel van participatieve of immersieve situaties gevoerd. Daarnaast is *Artefact* meer dan dat. Een handvol lezingen, workshops, podcasts en films vullen de tentoonstelling aan en zorgen ervoor dat de bezoeker zich verder in de thematiek kan verdiepen.

Expobezoek is gratis, ticketreservatie is verplicht

Het oor wil ook wat

Een van de weinige goede dingen aan 2020 was ongetwijfeld de terugkeer van de podcasts. Afgelopen jaren zijn vele parels als paddenstoelen uit de grond opgekomen. Onthoud vooral voor nu *Phasmophobia*, een liefdesdrama met een spookachtig randje; *Scripts Off Screen*, een podcast bestaande uit onverfilmde verhalen en *Touché*, de podcastversie van het gelijknamige radioprogramma waarin Friedl Lesage steeds boeiende gasten verwelkomt.☺

Het zilveren randje

Dat we de komende maanden overladen zullen worden met cultuur staat zo goed als vast, maar de cultuursector lijkt ook coronasporen mee te dragen. Sam Rijnders, regisseur bij CampusToneel, belooft dat CampusToneel 'zeker van plan is om in de toekomst meer de grenzen van theater op te zoeken en meer buiten de lijntjes kleuren.'

'We hebben mensen bereikt die nooit naar STUK zouden gekomen zijn'

Gilles Helsen, programmator STUK

Corona heeft interesses aangewakkerd in mogelijkheden die voordien lagen te sluimeren. Zo werd theater in een immersieve expositie gegoten en floreerden de audiowandelingen in Leuven. Publieke ruimtes werden in het algemeen meer benut. Gilles Helsen: 'Op plaatsen als het stadspark hebben we mensen bereikt die nooit naar STUK gekomen zouden zijn.'

Ook time slots hebben hun meerwaarde bewezen voor een vlotte doorstroom. Daarnaast lijkt ook de combinatie van fysieke en online evenementen een blijver. 'Als artiesten of sprekers in het buitenland zijn, kunnen we in de toekomst vaker ook online gespreksavonden organiseren', denkt Helsen vooruit. Bovendien wil hij de residentiewerkingen graag voortzetten.

Waar voorstellingen vroeger vanuit één hoek, eerder voor archivering op beeld werden vastgelegd, is er nu een tendens ontstaan om oog te hebben voor de vastlegging, om er een soort film van te maken. En die metafoor kan naar de hele cultuursector worden overgebracht.

De inwijding van coronacultuur zorgde ervoor dat het spectrum werd opengetrokken en evenementen niet altijd uit één kunstvorm voortkwamen. De cultuursector hield het publiek geboeid via crossmediale instrumenten. En hoewel iedereen ernaar uitkijkt om fysiek een voorstelling bij te wonen, klinken die experimentele vormen veelbelovend.☺

© Miette

Boeken in Leuven: van Georgië naar Schotland

Achter de oase van rust die Barbóék is, gaan Annelien Vranckx en Lies Van den Berghe schuil. Ze vertellen over de lievelingen uit hun vak.

door Joanna Wils

Jeugdliefde: Aidain Chambers—*Dit is alles*

Lies: 'Ik was al niet zo jong meer toen ik dit jeugdboek las, maar *Dit is alles* is eigenlijk ook geschikt voor volwassenen. Het boek gaat over een meisje en haar jeugdliefde. Ze wordt heel jong zwanger en uiteindelijk sterft ze ook. Het is een ongelooflijk mooi boek. Het is niet meer te krijgen, maar zou herdrukt moeten worden. Ik heb het ook aangeraden aan mijn dochters en voor hen allebei een mooie uitgave gezocht zodat ze het elk in hun boekenkast kunnen zetten als een van de mooiste boeken ooit.'

Laatste ontdekking: Robbert Welagen—*Raam, sleutel & Alex Schulman—De overlevenden*

Annelien: '*Raam, sleutel* vertelt over een schrijfster die op eenzelfde dag haar geliefde verliest in een ongeval en verliefd wordt op een vrouw die haar interviewt over haar debuutroman. Het boek gaat over rouw en over hoe we omgaan met wat er gebeurt op momenten in ons leven, over groeien in je leven. Ik vond het heel mooi qua taal, maar het boek doet je ook stilstaan bij je eigen leven.'

Lies: '*De overlevenden* is een familieverhaal van drie broers die onderweg zijn om de as van hun moeder te verstrooien aan een vakantiehuis, liggend naast een meer waar ze vroeger met het gezin op vakantie gingen. Als lezer volg je hun weg en krijg je voortdurend flashbacks naar een vakantie waarin iets heel ergs is gebeurd. Dat lijkt op het eerste gezicht niet zo erg, maar op het einde volgt een plottwist. Het boek is spannend,

trekt je helemaal mee en op het einde wil je het weer opnieuw beginnen lezen.'

Klassieker: Nino Haratischwili—*Het achtste leven*

Annelien: 'Dit boek van 1200 bladzijden staat al vijf jaar op onze toog – een record. De Duits-Georgische schrijfster volgt in het boek een Georgische familie van het begin van de jaren 1900 tot nu. In acht boekdelen vertelt ze een hele familiegeschiedenis. Je leert veel bij over Georgië en eens je het boek uit hebt, wil je erheen. We hebben het boek zelf verheven tot een klassieker: we blijven hem aanraden en mensen blijven hem lezen.'

Ondergewaardeerde parel: Yaa Gyasi—*Verheven koninkrijk* & Sigrid Nunez—*De vriend*

Lies: '*Verheven koninkrijk* gaat over een zwarte vrouw die is opgegroeid in Amerika. Haar broer sterft op jonge leeftijd en haar moeder is depressief. Zij gaat Neurowetenschappen studeren omdat ze wil begrijpen hoe hersenen functioneren onder verslaving of in een depressie, om zo haar gezin te begrijpen. De lezer krijgt dan het verhaal van wat met haar moeder is gebeurd. Je kruipt in het hoofd van een zwart Amerikaanse persoon, een heel verrijkend perspectief dat ook racisme aanraakt. Het boek klinkt zwaarmoedig, maar op het einde lukt het haar om haar leven weer op de rails te krijgen. Het boek doet denken aan *Americanah*, maar heeft veel minder aandacht gekregen voor wat het is. Wie het leest, vindt het goed, maar het wordt maar niet opgepikt.'

Lievelingen

Nu corona grote delen van het culturele leven lam legt, blijven cultuurwinkels overeind als bakens van licht. De reeks 'Lievelingen' zet de helden van achter het uitstaalraam op de voorgrond en vraagt naar de eigen lievelingen uit hun vakgebied.

Annelien: 'Ik heb hetzelfde gevoel bij *De vriend*. Dat boek gaat over een vrouw die afscheid moet nemen van een hele goede vriend die haar een hond achterlaat. Ze woont in een appartement in Manhattan dat te klein is voor het dier en waar ze ook geen hond mag hebben, maar beslist hem toch te houden en smeedt er een vriendschap mee. Het is een rouwboek: elke dag laat ze hem uit en denkt ze aan die man. Maar het is ook een grappig boek met ook literaire verwijzingen. Een mooi verhaal over een vrouw die haar hond als mens en als haar vriend begint te zien.'

Onverwachte coup-de-foudre: Douglas Stuart—*Shuggie Bain*

Lies: 'Er was een hype ontstaan rond dit boek, het had ook de *Booker Prize* gewonnen, maar toen ik het begon te lezen ben ik er snel mee gestopt. Ik had het gevoel dat ik al genoeg verhalen had gelezen over een trieste jeugd, drankmisbruik en armoede in Schotland. Toen ik er later opnieuw in ben beginnen lezen, vond ik het eigenlijk een geweldig boek. Echt een aanrader.☺

Het rijk der vrijheid

Nu het rijk der vrijheid lonkt, zij het enigszins schoorvoetend, moeten we bij hoogdringendheid bedenken wat we exact met die vrijheid gaan aanvangen.

door Vincent Cuypers

Als mensheid zijn we goed in het streven naar vrijheid, maar hebben we het moeilijk, eens die vrijheid verworven is, er wat nuttigs mee te doen. Ondergetekende houdt zich op in het Instituut voor Wijsbegeerte en voelt de bui al hangen: straks staat men aan de poort, met een verzoek om duidelijke antwoorden wat betreft vrijheidsbesteding. Maar laat antwoorden nu net datgene zijn waar de filosofie maar zelden toe komt.

Misschien is het pretentius te denken dat iemand met het oog op een zinvol bestaan, of iets dergelijks, ons filosofen om advies zal komen vragen – men zou het even goed bij de theologen kunnen proberen. Maar nu de virologen zich het voorbije jaar zo degelijk van hun taak als expert hebben gekwet, moeten we ons voorbereiden, zodat we niet al te hard door de mand vallen, mocht er dan toch iemand aanbellen.

Of we moeten proactief aan *expectation management* doen, vanwaar dit schrijven.

Soms is het goed bepaalde verwachtingen omtrent het leven, en waarom niet het rijk der vrijheid, proactief af te stellen

Men moet zich er bijvoorbeeld te allen tijde van bewust zijn dat filosofen – net als virologen overigens – zich ook wel eens kunnen vergissen. Zo wil de overlevering dat de Griekse filosoof Empedocles, die kennelijk nogal flamboyant van aard was, er ten stelligste van overtuigd was dat hij goddelijk en derhalve onsterfelijk was, en dit op een gegeven moment wilde bewijzen door in de Etna te springen. Er werd niets meer van hem vernomen.

Ook moet men voorbij een aantal onhebbelijkheden van filosofen kunnen kijken. Erasmus maakt zich in zijn *Lof der Zotheid* druk dat je met name op feesten niets aan filosofen hebt, omdat ze ofwel heel de avond depressief in een hoekje zitten zonder een woord te zeg-

gen, ofwel niet kunnen ophouden met doordrammen over zaken die er eigenlijk niet toe doen. Wie investeert in een tuinfeest met professionele cateraar, kan maar best voorzichtig zijn met wie hij uitnodigt.

Het grootste probleem met de filosofie is echter dat ze de neiging heeft steeds nieuwe vragen bij te maken, in plaats van op de eerder gestelde vragen te antwoorden. Zo blijft men natuurlijk bezig, en dreigt men vooral te vervallen in een kwalijke vorm van besluiteloosheid.

Toch kan wie realistische verwachtingen koestert, en door de problemen heen kan kijken, met de filosofie wel degelijk ergens geraken. Men moet maar denken dat een goudzoeker ook niet kan verwachten zomaar over grote klompen goud te struikelen: men vindt hier en daar wat glinsterend stof, en daar moet men tevreden mee zijn, anders dreigt de waanzin.

Er bestaat ondertussen wel degelijk voorzichtige overeenstemming dat de mens *niet* goddelijk en derhalve onsterfelijk is, en dat voor wie met het idee speelt bij wijze van experiment in de Etna te springen, het rijk der vrijheid van korte duur zal zijn. En behoudens enkele fundamentalisten weten we ondertussen ook vrij zeker dat de deugd in het midden ligt, en dus ook dat noch zwijgend en treurend op een stoel zitten, noch extatisch over details peroreren verkieslijke gedragingen zijn. Het menselijke denken is beperkt, maar niet waardeloos.

Voor de rest is misschien net het managen van verwachtingen de belangrijkste bijdrage van de filosofie. Wij worden wel eens pessimisten genoemd, maar soms is het goed bepaalde verwachtingen omtrent het leven, en waarom niet het rijk der vrijheid, proactief juist af te stellen, voor men er door de feiten zelf mee wordt geconfronteerd. Dat helpt ook om het spreekwoordelijke goudstof dat wel in de wereld verborgen zit wel te zien.

Hoe dan ook, als *Terzake* belt: ik sta klaar.☺

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet noodzakelijk de mening van de redactie.

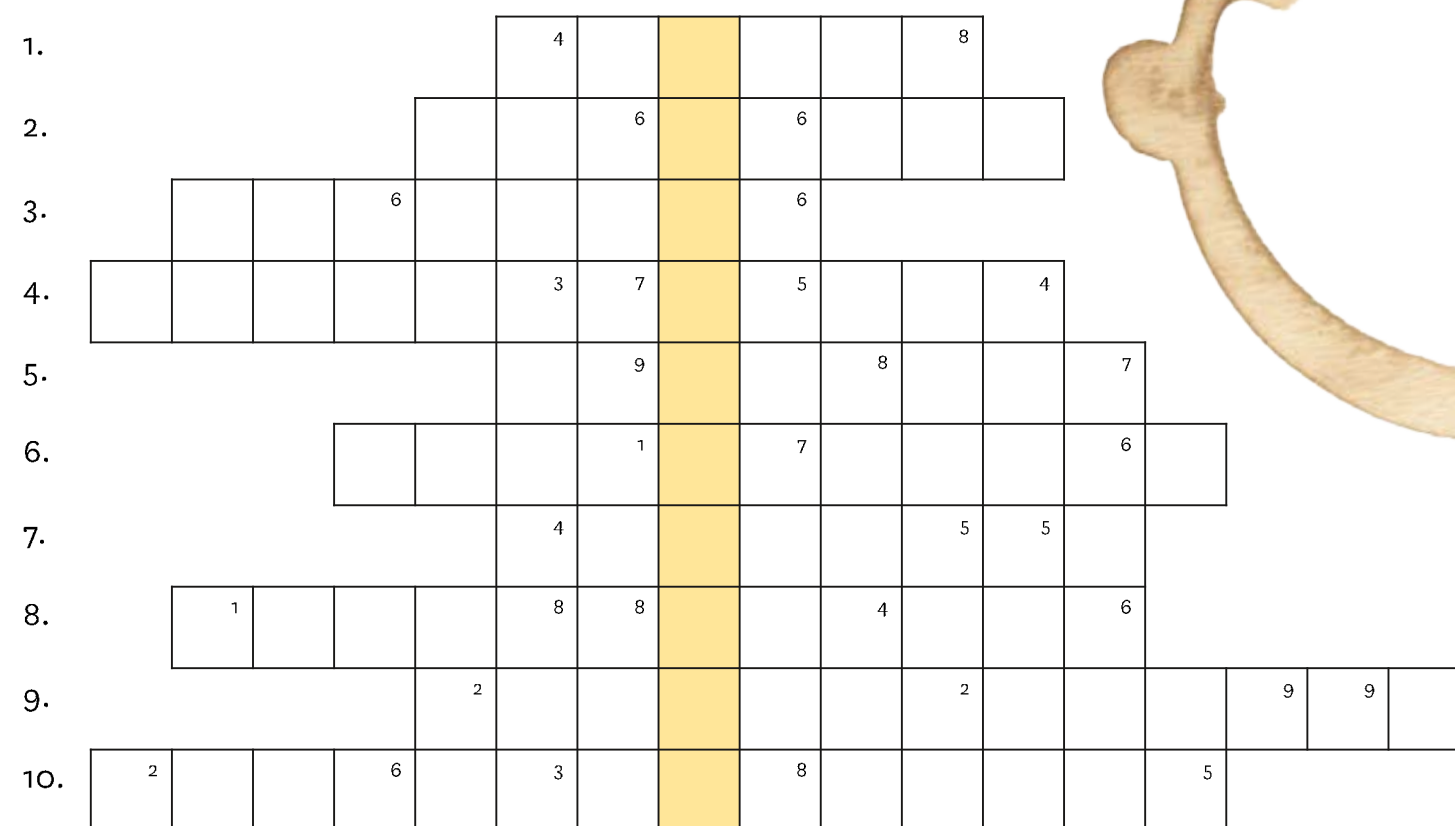

VETO'S KOFFIEHUISIE

SJARELS CRYPTO

1. Die aardbeien, zijn... ? (6)
2. Aantekeningen over een borstamputatie (8)
3. Kunstfeit (8)
4. Ben je na een cursus koorddans (12)
5. Fluitje van honderd cent (8)
6. Zin om dingen aan te duiden (11)
7. Stad aan de haven (8)
8. Die krijgt les over de NASDAQ (12)
9. Kweken van een virus (13)
10. Werknemers die grappen maken (14)

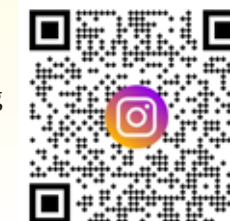
Oplossingen van vorige editie: 1. Fata Morgana, 2. Neoliberal, 3. Eencellig, 4. Revalidatie, 5. Toxicoloog, 6. Koren, 7. Leuven, 8. Kunstenminor, 9. Verryzen, 10. Ontwikkeling, 11. Chatmonitoring, 12. Vrijhandelsakkoord, 13. Onderzoeken, 14. Asiafobie, 15. Lionheart, 16. Tytgate

Vraag van de week: 'Vind jij studiekosten in het hoger onderwijs te hoog?' **35% JA 65% NEE**

Zo'n 12% van de studenten laat zich bij de keuze voor een universiteit of hogeschool leiden door studiekosten. Een kleine 40% vindt volgens hetzelfde Vlaamse onderzoek de studiekosten te hoog.

Die cijfers liggen in lijn met wat onze lezers zelf vinden: 49 op 140 stemmers van onze Instagrampoll vinden dat de studiekosten te hoog liggen; dat is omgerekend 35%. Een groter percentage van 65% vindt die kosten niet te hoog.

Zelf ook meestemmen? Volg ons op Instagram via de QR-code.

Vertrouwen in baas zorgt voor minder veilig gedrag luchtverkeersleiders

Meer vertrouwen in de leider leidt tot minder veilig gedrag. Dat blijkt uit het proefschrift van Katharina Schopf dat specifiek luchtverkeersleiding onder de loep neemt.

door [Yarne Puts](#)

In haar driedelige studie deed Katharina Schopf de opvallende vaststelling dat hoe meer vertrouwen er is in de leider, hoe minder veilig ondergeschikten zich gaan gedragen. Schopf is aan de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen gepromoveerd tot doctor in de Psychologie en onderzocht de relatie tussen veiligheidsgedrag en de rol van de leidinggevende bij luchtverkeersleiders.

Veiligheidsgedrag is het geheel van acties om vliegtuigen en passagiers veilig te houden, zoals zorgen voor de juiste afstand tussen vliegtuigen, collega's helpen om veiliger te werken en aanbeveling doen in verband met veiligheid. De studie naar de relatie tussen veiligheidsgedrag en de rol van de leidinggevende vormde het hart van haar proefschrift.

Dagboeklezing

Schopf analyseerde dagboekgegevens van werknemers in de luchtverkeersleiding: 'We vroegen aan luchtverkeersleiders en andere veiligheidsmedewerkers hoe ze hun leidinggevende inschatten, en daarnaast moest men het eigen veiligheidsgedrag beoordelen.' Daaruit bleek dat de houding van de leidinggevende geen invloed heeft op het veiligheidsgedrag van de medewerkers, hoewel dat in andere industrieën wel het geval is. Een te kleine steekproef zou aan de oorzaak kunnen liggen van het ontbreken van dat verband.

'De ene dag zijn ze supervisor, de andere dag gewoon medewerker'

[Katharina Schopf](#), doctoraatstudent Psychologie

Schopf vertelde verder over haar gesprekken met de medewerkers: 'Toen ik sprak met de luchtverkeersleiders zei men dat ze hun supervisor niet echt zien als hun leidinggevende. Ik hoorde vaak: "mijn directe collega heeft veel meer impact op wat ik doe."' Daarnaast toont ze aan in haar onderzoek dat hoe feller de luchtverkeersveiligheidsmedewerker vertrouwde op zijn leidinggevende, hoe minder fel men zelf het eigen veiligheidsgedrag stelde.

Persoonlijkheid

In een ander luik van haar doctoraat ging Schopf dieper in op de relatie tussen de situatie (lees: de werkomgeving) en hoe veilig de medewerkers zich gedragen. 'Concreet toetste ik twee factoren: het gevoel van verantwoordelijkheid en de bijkomende cognitieve taken.'

'De vraag is dus of je een verschil in veiligheidsgedrag merkt al naargelang je meer taken krijgt of meer verantwoordelijkheid wordt gegeven', aldus Schopf. Uit de resultaten blijkt dat de situationele factoren niet algemeen, maar wel voor medewerkers met bepaalde persoonlijkheidskenmerken samenhangen met veiligheidsgedrag.

Volgens Schopf speelt de persoonlijkheid een belangrijke rol in het feit of je je al dan niet veiliger in een bepaalde situatie gedraagt. Meer verantwoordelijkheid betekent dus niet per se veiliger gedrag. 'Voor de ene persoon zal meer verantwoordelijkheid er voor zorgen dat je je veiliger gedraagt, voor de andere niet.'

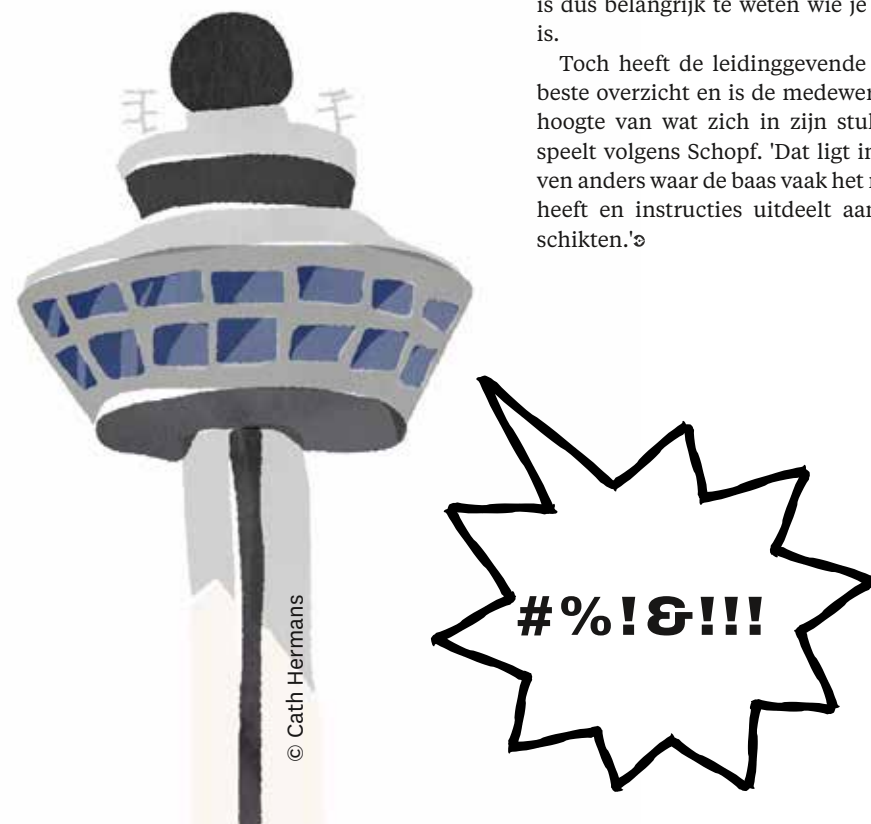
Praktische implicaties

Schopf benadrukt dat leiderschap belangrijk blijft voor het veiligheidsgedrag van medewerkers en dat dat juist gebruikt moet worden. 'In mijn studie wordt aangetoond dat daarvoor de juiste omstandigheden nodig zijn. Men moet bewustzijn creëren rond het feit dat het de rol is van supervisors om leiding te geven.'

Meer verantwoordelijkheid betekent niet per se veiliger gedrag

Schopf gelooft ook in het belang van training. 'In gesprekken met werknemers kwam vaak terug dat men training in leiderschapsaspecten belangrijk vindt om impact te hebben op het veiligheidsgedrag.' De werkplek is namelijk uniek: 'De werknemers roteren tussen rollen, de ene dag zijn ze supervisor, de andere gewoon medewerker.' Het is dus belangrijk te weten wie je leidinggevende is.

Toch heeft de leidinggevende niet per se het beste overzicht en is de medewerker beter op de hoogte van wat zich in zijn stuk luchtruim afspeelt volgens Schopf. 'Dat ligt in andere bedrijven anders waar de baas vaak het meeste ervaring heeft en instructies uitdeelt aan zijn ondergeschikten.'

Nieuwe instituten versterken samenwerking tussen disciplines

De KU Leuven breidt uit met twee nieuwe interdisciplinaire instituten. LUSI duikt in de stedelijke samenleving, terwijl DigiSoc de onderste steen van de digitale maatschappij boven haalt.

door [Sjereno Cörvers](#)

Om handen en voeten te geven aan de pijler interdisciplinariteit in het beleidsplan van de KU Leuven, richtte rector Luc Sels KU Leuven Instituten op. Die instituten doen interdisciplinair onderzoek naar maatschappelijk relevante thema's.

De oprichting consolideert een reeds bestaande tendens in de academische wereld naar meer samenwerking tussen verschillende disciplines. Samen met het interdisciplinaire financieringskanaal ID-N (Interdisciplinaire Netwerken) en interdisciplinaire doctoraten vormen de Instituten de ruggengraat van de interdisciplinaire pijler van de KU Leuven.

Afgelopen maand zijn er twee instituten bijgekomen aan de KU Leuven. LUSI is de afkorting van Leuven Urban Society Institute. Dit instituut verzamelt onderzoekers uit diverse disciplines met als doel de stedelijke samenleving in al haar facetten te bestuderen.

'Technologische oplossingen komen nogal eens in botsing met fundamentele waarden zoals privacy en duurzaamheid'

[Bieke Zaman](#), medeoprichter DigiSoc

DigiSoc staat voor KU Leuven Digital Society Institute en is de andere nieuwkomer deze maand. De werking is hetzelfde als de andere instituten, maar de aandacht gaat bij hen uit naar de digitalisering van de maatschappij en alles wat daarmee verband houdt.

LUSI

Om een instituut op te richten moet een medewerker van de KU Leuven een aanvraag indienen die uiteindelijk goedgekeurd moet worden door het GeBu (*Gemeenschappelijk Bureau, het centrale beleidsorgaan van de universiteit, red.*). 'KU Leuven Instituut' is een beschermde titel en kan dus niet zomaar elke afdeling of onderzoeksgroep worden.

Professor Ben Derudder overleefde de kritische toets van het GeBu en zo werd LUSI geboren. Derudder vond het oprichten van het instituut belangrijk voor de huidige tijd: 'De wereld versteelt zich in hoog tempo'.

Dat is echter niet de enige reden dat hij LUSI belangrijk vindt. 'Maatschappelijke uitdagingen bekijken we tegenwoordig meer door een stedelijke bril en steden nemen een steeds prominentere rol in in de wereld', zegt Derudder. Denk bijvoorbeeld aan hoe steden zelf de handen ineen sloegen nadat ex-president van de VS Donald Trump zich terugtrok uit het Klimaatakkoord van Parijs.

Steden zijn eindeloos complex en onderzoek hiernaar kan niet met een enkele discipline. 'In principe is geen enkele discipline uitgesloten', verklaart Derudder. De intentie is om samen met andere vakgebieden onderzoek te doen, samen te publiceren en thesen te begeleiden.

Vooralsnog zijn er geen vastgelegde onderzoeksonderwerpen. Deze zal Derudder in teamverband formuleren waarbij iedereen inbreng kan leveren. Een voorbeeld kan onderzoek zijn dat de geneeskundefaculteit levert bij sportevenementen in de stad zoals de Antwerp 10 miles. Derudder geeft aan dat 'de vraag wat dit soort evenementen te betekenen hebben het louter sportieve overstijgt'. Het heeft ook een maatschappelijke dimensie.

DigiSoc

Het instituut dat draait om de digitalisering van de samenleving wordt aangejaagd door hoofddoцент Bieke Zaman en onderzoeksmanager David Geerts. Over het doel zijn de oprichters helder: 'Met het instituut werken we aan een positieve digitale toekomst door (nieuwe) interacties tussen mensen en digitale technologieën te onderzoeken, te ontwerpen en te ontwikkelen, en hier ook kritisch over te reflecteren.'

ken, te ontwerpen en te ontwikkelen, en hier ook kritisch over te reflecteren.'

Voor degenen die de afgelopen decennia onder een steen hebben geleefd: de wereld digitaliseert in snel tempo. 'De noodzaak om digitale technologieën te gebruiken is significant toegenomen en we willen dat niemand de steeds sneller rijdende trein van digitalisering mist,' verklaart Geerts. Zaman vult aan dat 'technologische oplossingen nogal eens in botsing komen met fundamentele waarden zoals privacy en duurzaamheid'.

Steden zijn eindeloos complex en onderzoek hiernaar kan niet met een enkele discipline

Dit vraagt om ethische en interdisciplinaire reflectie. De filosoof kan zich bijvoorbeeld buigen over welke ethische implicaties een bepaalde technologie heeft, terwijl de ingenieur dit meeneemt in het ontwerp van de technologie.

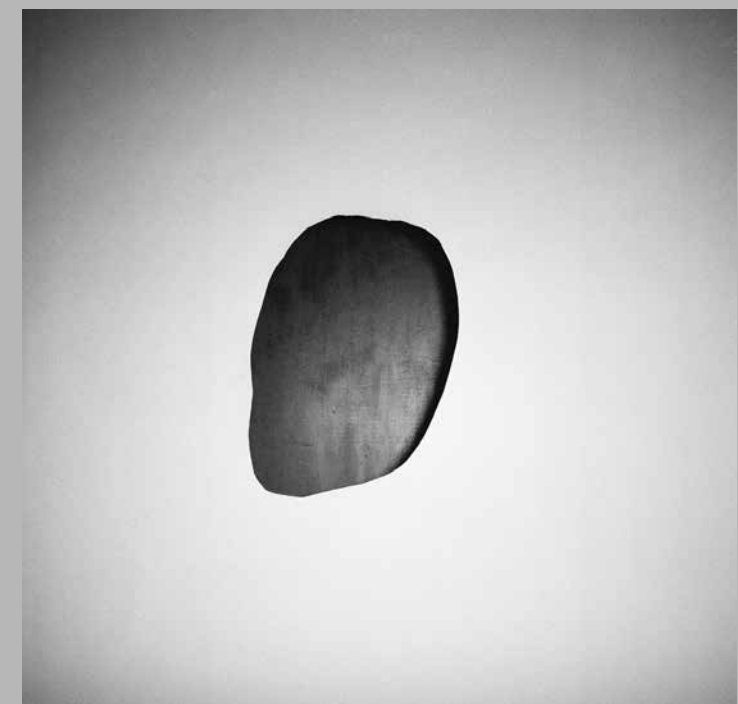
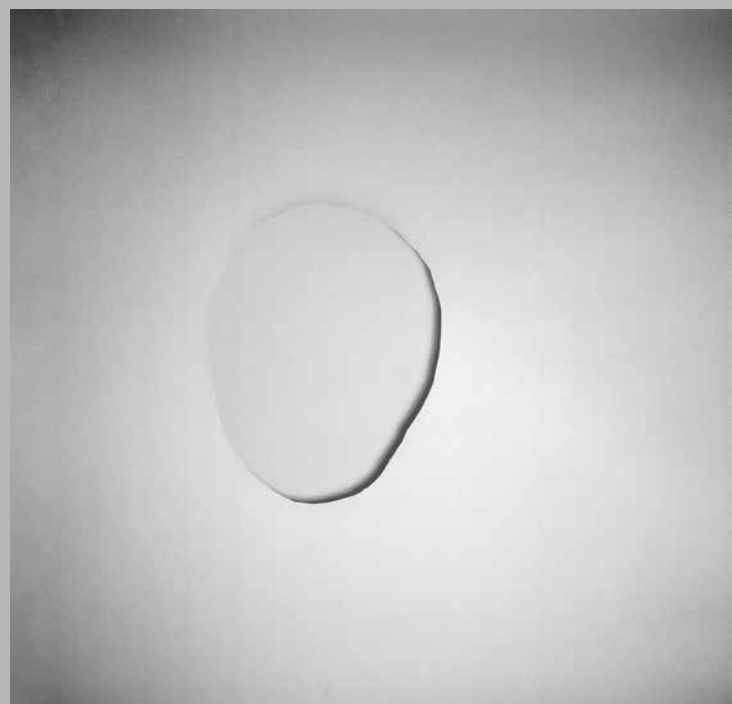
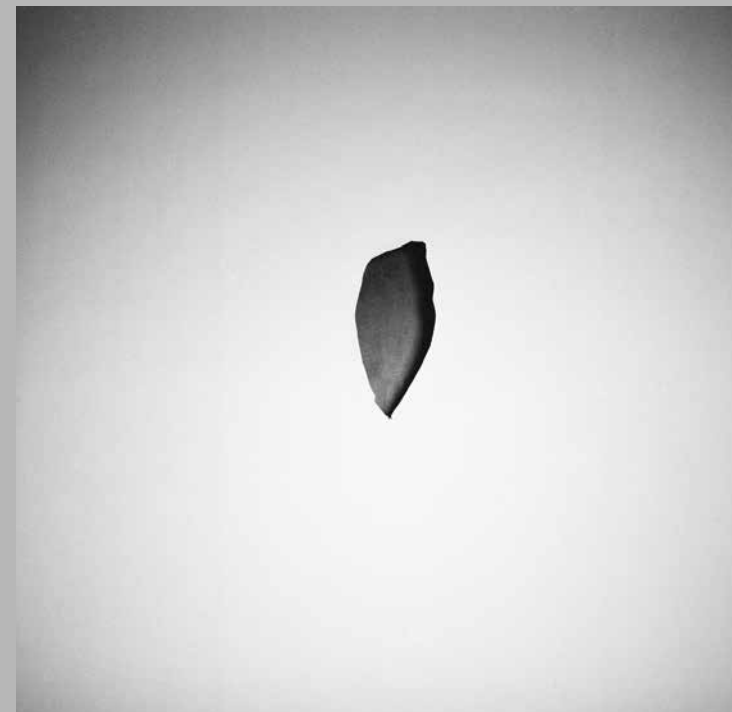
In de samenwerking staan vragen naar het effect van digitalisering, verantwoord ontwerp en kritische reflectie centraal. 'Om die samenwerking vorm te geven hebben we een systeem uitgewerkt van werkgroepen die rond verschillende domeinen werken zoals onder andere gezondheid en welzijn, media en cultuur of democratie en burgerbetrokkenheid', stellen Zaman en Geerts.⌘

Beeldpagina: Kunststudent in beeld

It's not about dark matter or white matter
Not even about holes

Look deeper

— A publication (2020) by Fien Deneys

Hoger onderwijs verdringt massaal beursstudenten

Beursstudenten staakten de afgelopen vier jaar steeds vaker hun studies, dat terwijl de dropout in de groep zonder beurs stabiel blijft. 'Het hoger onderwijs is minder democratisch dan we dachten.'

door [Daan Delespaul](#)

Sinds het academiejaar 2016-2017 is het aantal beursstudenten dat vroegtijdig zijn of haar studies staakt gestegen met 23,6%. Een opvallende trend, aangezien de dropout bij de groep zonder studietoelage over die periode slechts met 1,7% toenam. Ook studenten met een functiebeperking vallen steeds vaker uit het systeem. De dropout stijgt voor die groep met 10,8%.

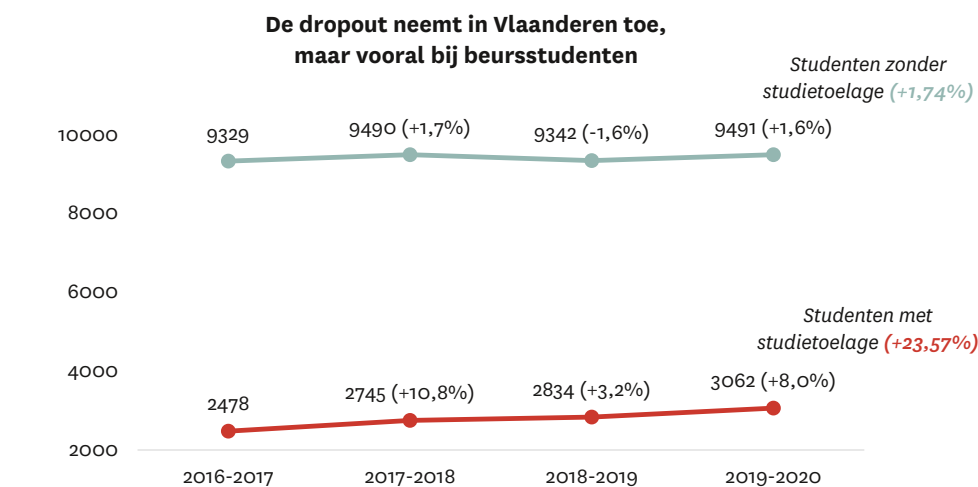
De stijging is het grootst binnen de hogeschoolopleidingen. Waar de dropout bij beursstudenten binnen de universiteiten met 16,3% toenam is dat voor hogeschoolopleidingen een stijging van 26,4%. De cijfers vloeien voort uit een parlementaire vraag van Vooruit, die *Veto* exclusief kon inzien. 'Een ding is duidelijk: het virus treft niet iedereen even hard, de ongelijkheden zijn enkel vergroot', aldus Vooruit-parlementslid Katia Segers.

In totaal levert dat jaarlijks rond de 12.500 studenten op die vroegtijdig hun studies moesten afronden, met een algemene stijging van 6,25% over de periode van vier jaar. De algemene trend is bijna volledig te wijten aan de sterke stijging van uitvallers bij de groep beursstudenten: van 2.478 in 2016-2017 naar 3.062 in covidjaar 2019-2020.

'Verontrustend'

'Dit is verontrustend', reageert professor onderwijs-economie Ides Nicaise. 'Hoger onderwijs blijft een zware investering, hoe dan ook. In die zin is het interpreteerbaar dat beursstudenten meer vatbaar zijn voor dropout.' Een stelling die wordt onderschreven door Ann De Schepper, vicerector aan de UAntwerpen en voorzitter van een werkgroep rond studiekosten binnen de Vlor: 'In een recent onderzoek zegt bijna de helft van de bevraagde studenten dat de studiekosten te hoog zijn. Dat betekent dat het hoger onderwijs toch minder democratisch is dan we dachten.'

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) publiceerde vorige week een advies rond betaalbaarheid van hoger onderwijs op basis van cijfers van de Studiekostenmonitor. Uit dat onderzoek bleek dat studiekost nog steeds een impact heeft op de studiekeuze van studenten. Voor 7% van de studen-

ten speelt de betaalbaarheid nog steeds een 'grote tot zeer grote rol' in de keuze voor een studierichting, voor 12% in de keuze voor een universiteit of hogeschool.

'We proberen bij elke maatregel die we nemen er rekening mee te houden dat deze trend niet verergerd'

[Tine Baelmans](#), vicerector Onderwijsbeleid KU Leuven

Een kleine 50% vindt de studiekosten te hoog, 30% van de studenten vindt de kosten moeilijk betaalbaar. 'Nochtans zijn de inschrijvingsgelden op zich niet verschrikkelijk hoog vergeleken met onze buurlanden', weet De Schepper. Het advies van de Vlor pleit voor grotere transparantie over de volledige studiekosten, ondersteuning waar nodig en reflectie binnen de hogeronderwijsinstellingen. 'We zouden er op zijn minst voor moeten zorgen dat alle informatie beschikbaar is en studenten zo nodig financieel ondersteund worden. En ook dat we in de hogescholen en universiteiten gaan kijken of al die kosten wel noodzakelijk zijn.'

De verhoogde dropout bij beursstudenten is ook de KU Leuven niet ontgaan, bevestigt vicerector Onderwijsbeleid Tine Baelmans. 'We proberen bij elke maatregel die we nemen er rekening mee te houden dat deze trend niet verder verergerd. Het hele financiële plaatje wordt voortdurend gemonitord.'

Complexe problematiek

Volgens Nicaise is de problematiek wel complexer dan de studiekost an sich: 'Er is een soort trade-off tussen studeren en werken. De indirecte kosten van hoger onderwijs betekenen dat je een hele tijd geen loon kan verdienen.' Die investering weegt zwaarder op jongeren waarvan het gezin een lager inkomen heeft. 'Als ze dan bijklussen om de kosten te helpen dekken gaat dat weer ten koste van hun studierendement, met risico op afhaken.'

Baelmans treedt bij: 'Het is een hele waaier aan zaken, bijvoorbeeld ook het extra werken maakt dat je minder tijd aan de studie kan besteden.'

Een van de gevolgen is dat studenten met een studietoelage een aanzienlijk lager studierendement behalen. Hoewel het studierendement in covidjaar 2019-2020 voor de meeste studenten gevoelig verbeterde, gebeurde dat niet voor de studenten met een studietoelage.

'We hebben op alle universiteiten moeten constateren dat een goede computer en goed internet niet overal aanwezig is', stelt Katia Segers, naast parlementslid voor Vooruit ook professor bedrijfscommunicatie aan de VUB. Segers pleit voor goed en gratis internet op alle campussen, meer ICT-ondersteuning voor universiteiten en hogescholen en incentives voor telecomoperatoren om kosteloos internet aan te bieden aan mensen in geldnood. 'Die digitale kloof is er nog altijd.'

'Er is de laatste twintig jaar amper iets gedaan rond de democratisering van het onderwijs'

[Ides Nicaise](#), professor onderwijs-economie KU Leuven

Uit schattingen van de KU Leuven blijkt dat studenten met een studietoelage ook vaak studenten met een migratieachtergrond zijn. Voor die groep spelen volgens Nicaise ook andere factoren parten: eenzaamheid, taalbarrières of het opleidingsniveau van de ouders. De laatste jaren nam het aandeel studenten met een migratieachtergrond effectief toe: 'Misschien vindt men makkelijker de toegangspoort dan vroeger, maar botst men later op meer problemen', denkt Nicaise.

Onderzoek

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts vindt het voorlopig nog te vroeg om verregaande conclusies aan de cijfers te koppelen. 'Het lijkt al tijd verleidelijk om snel oorzaken aan te duiden,

Het studierendement van beursstudenten aan de KU Leuven is lager, en verbeterde nauwelijks in covidjaar 2019-2020

	Studietoelage	Geen studietoelage
2016-2017	52,6%	64,8%
2017-2018	51,7%	65,5%
2018-2019	52,3%	65,5%
2019-2020	53,5%	69,1%

Studierendement KU Leuven (Trajectstarter, generatiestudent)

Studiekost blijft determinerend voor de studiekeuze

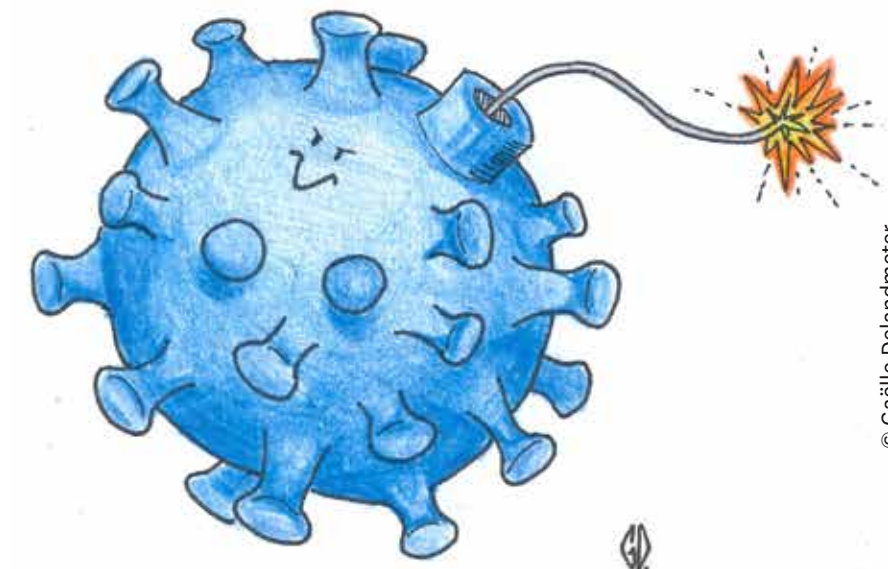
	Invloed op keuze instelling	Invloed op keuze studierichting
Helemaal geen rol	39,80%	59,40%
Zeer kleine tot kleine rol	48%	33,60%
Grote tot zeer grote rol	12,20%	7%

Aandeel (%) studenten die vindt dat er een invloed is van de studiekosten op school- en studiekeuze (Studiekostenmonitor, 2020)

Studenten haken het meest af in oktober en februari

	Voor september	September	Oktober	November	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Na juni
Totaal 2019-2020	127	1.700	2.693	1.954	575	1.383	2.728	797	144	204	101	147
KU Leuven 2019-2020		63	303	164	31	76	423	50	15	20	1	3

Dropout per maand, totaal en KU Leuven

© Gaëlle Delandmeter

'De universiteiten en hogescholen zijn eigenlijk onvoldoende gefinancierd'

[Katia Segers](#), parlementslid Vooruit

Bij Vooruit ziet men meer heil in een herziening van het financieringssysteem: 'We moeten vooral de begeleiding van de kansengroepen via studietrajectbegeleiding versterken', verklaart Segers. 'De universiteiten en hogescholen zijn daar eigenlijk onvoldoende voor gefinancierd. Het is gewoon te veel werk voor het aantal mensen dat er is.'

'Het wordt lastiger voor witte instellingen zoals de KU Leuven'

NAVRAAG

© Bart Dewael

Niet alleen symbooldossiers, maar een echte restitutiepolitiek: Nadia Nsayi zet zich als Belgisch-Congolese politicologe in voor een verregaande dekolonisatie van de Vlaamse samenleving.

door Daan Delespaul

Honderd jaar geleden trok de Belgische Arthur Clerebaut naar Congo om een koloniale staat uit te bouwen. Honderd jaar later strijdt kleindochter Nadia Nsayi als politicologe tegen alles wat dat koloniale systeem heeft voortgebracht. Met *Dochter van de dekolonisatie* schreef ze een beklijvende historiek over haar familiegeschiedenis en het dekolonisatieproces dat daarmee samenhangt.

Hoe kijkt u als alumna naar uw periode aan de KU Leuven?

Nadia Nsayi: 'Het is pas tijdens het schrijven van mijn boek dat ik beseftte dat ik vooral veel heb geleerd buiten de aula's van de KU Leuven. Ik vind niet dat ik de opleiding heb gekregen die ik graag had willen krijgen. Dat heeft natuurlijk te maken met wie ik ben: een vrouw met een migratieachtergrond, specifiek Congolese roots. Ik had grotere verwachtingen.'

'Ik vind dat er heel weinig gestimuleerd is om kritisch na te denken en te debatteren. Er was een heel eurocentrische blik: alsof het Westen en Europa het centrum van de wereld zijn. De zaken die ik buiten de universiteit heb geleerd waren in die zin dus interessanter voor mij.'

'Studentenverenigingen kunnen een belangrijke rol spelen in de emancipatie van studenten met een migratieachtergrond, maar ik herinner mij nog dat Politika niet echt mijn ding was. Mijn redding is toen geweest dat ik op een bepaald moment actief ben geworden bij BANA Leuven (een sociaal-culturele vereniging gericht op Congo, red.).'

Je hoort af en toe wel eens dat studenten met een migratieachtergrond zich niet geheel thuis voelen in de traditionele Leuvense studentenverenigingen. Zij zijn de laatste jaren met nieuwe initiatieven gekomen zoals Kariibu. Klinkt dat voor u herkenbaar?

'Ja uiteraard. Ik ben een paar keer naar activiteiten van Politika geweest maar ik voelde mij daar niet thuis. Dat is natuurlijk opmerkelijk: ik ben al van mijn vijfde in België, ik ben in Vlaanderen opgegroeid. Toch voelde ik dat die sfeer mij niet echt lag. Misschien omdat ik op zoek was naar andere vormen van ontspanning en gesprekken die ik niet vond bij die klassieke kringen, die in mijn periode toch wel heel wit waren.'

'Je moet je dat voorstellen: je komt in je eerste

'Je komt in je eerste jaar in een aula met 500 man en de mensen met een migratieachtergrond kan je op twee handen tellen'

jaar in een aula met 500 man en de mensen met een migratieachtergrond kan je op twee handen tellen. Dat heeft een bedreigend gevoel. Ik begrijp zeer goed dat mensen dan op zoek gaan naar andere ruimtes met mensen waarmee ze meer gelijkennissen hebben. Kariibu is trouwens geen nieuw fenomeen: in de jaren 50 had je ook al zulke initiatieven onder Afrikaanse studenten in Leuven.'

'Ik had natuurlijk ook contacten met andere studenten. Maar ik voelde de behoefte aan een ruimte waar ik mezelf meer kon ontplooiën. Die ruimte heb ik nooit echt kunnen vinden op de banken van de universiteit.'

'Hoe komt dat? Voor bepaalde studenten is het beleid niet inclusief. Als ik bijvoorbeeld lessen internationale politiek had en het ging dan vooral om Europa en het Westen en veel minder wat bijvoorbeeld de impact was van de Koude Oorlog op Afrika, ja dan haak ik af. Maar goed, dat is de realiteit.'

Als we spreken over dat beleid: de KU Leuven is op vlak van studenten met een migratieachtergrond een pak minder divers dan de andere universiteiten. Wat loopt daar mis, denkt u?

'Ik kan moeilijk vergelijken met andere universiteiten. Ik durf wel heel duidelijk stellen: moest ik vandaag opnieuw kunnen kiezen, dan zou ik niet meer naar de KU Leuven gaan. Zeker de KU Leuven die ik heb gekend, maar dat is natuurlijk tien jaar geleden.'

'Voor mij is dekolonisatie niet wat men gedaan heeft met de buste van Leopold II in de Universiteitsbibliotheek'

'Wat mij vooral opvalt aan bijvoorbeeld de VUB is dat zij meer stimuleren om kritisch na te denken en het gesprek aan te gaan. Ik vond mijn periode aan de KU Leuven een vorm van eenrichtingsverkeer met heel weinig interactie. Je zou denken dat net aan die universiteit, waar de burgers van morgen worden opgeleid, het debat zou worden gestimuleerd.'

'Hoe komt dat? De universiteit is natuurlijk heel wit. En dat heeft niet alleen te maken met huidskleur, er is ook een heel sterk eurocentrisch gedachtegoed. Dat vertaalt zich natuurlijk ook in het beleid.'

'Dat is een probleem als je ziet dat de samenleving steeds diverser wordt en je daar als instelling niet op bent voorbereid. Daarmee verlies je de connectie met de superdiversiteit die

in de samenleving aanwezig is. Niet enkel rond etnisch-culturele afkomst, maar ook LGBTQIA+-identiteiten en zo verder. Als je een organisatie hebt die geleid wordt door witte mensen met eenzelfde dominant denkkader gaat er weinig veranderen op vlak van diversiteit en inclusie.'

Kunnen quota helpen om dat beleid te diversifiëren?

'Ik geef graag het voorbeeld van de vrouwenquota in de politiek. Die hebben ook effectief een resultaat behaald: er zitten vandaag meer vrouwen in het parlement. Moesten die quota niet zijn ingevoerd, denk ik niet dat het zo snel zou zijn gegaan. Ik vind het niet verkeerd dat je op een bepaald moment die wettelijke duw vanuit het beleid geeft.'

'Je kan daar tegenin brengen dat mensen moeten aangeworven worden op basis van hun capaciteiten, en dat klopt. Maar er is ook een ondervertegenwoordiging en weinig engagement om dat echt om te keren. Dan kan je dat inderdaad gaan forceren.'

Dat criterium kan je in praktijk wel opleggen bij gender, maar hoe doe je dat voor zaken als etnische afkomst?

'We vinden zulke dingen delicaat als het gaat om etnische-culturele afkomst. Maar etnische statistieken kunnen ook een manier zijn om een probleem bloot te leggen. Aan de KU Leuven moest ik bij inschrijving bijvoorbeeld de afkomst van mijn ouders aangeven. Ik had daar geen probleem mee, want dan kan de universiteit ook aangeven hoeveel mensen er met een migratieachtergrond instromen. Zo kan je diversiteit of het gebrek ervan in kaart brengen.'

Twee weken terug lanceerden enkele academici nog een open brief waarin ze hun bezorgdheid rond het eenheidsdenken aan de KU Leuven belichten. Kan dekolonisatie wel samengaan met academische vrijheid?

'Ik zie niet in waarom dat een tegenstelling zou moeten zijn. De vraag is vooral: waar doe je onderzoek naar? Is er genoeg academische vrijheid om op zoek te gaan naar nieuwe thema's? Vandaag is dekolonisatie aanwezig in het maatschappelijke debat, maar er is een gebrek aan onderzoek daarnaar. Men zou ook daar wat onderzoek kunnen gaan aanmoedigen.'

'Dekolonisatie is een thema dat leeft, maar in Vlaanderen weten we niet goed hoe we daarmee moeten omgaan. Het zou niet slecht zijn om daar vanuit een universiteit wat hulp bij te bieden. De wetenschap staat tenslotte ten dienste van de samenleving.'

'Ik verdedig de vrije meningsuiting: mensen kunnen zich op basis van hun expertise uitspreken. Maar de realiteit is dat bepaalde stemmen

(Eerste lichting studenten aan campus Lovanium, Congo (1955-1956)) © universiteitsarchief

NAVRAAG

niet altijd dezelfde ruimte krijgen. Aan de KU Leuven heb je nu die Commissie Koloniaal Erfgoed. Wie zit daarin? Wie heeft dat beslist? Zitten daar universiteitsmedewerkers met expertise op vlak van dekolonisatie?

Bij het woord dekolonisatie denken we vooral aan maatschappelijke discussies rond Leopold II en zwarte piet. Gaan we door die aandacht voor symbooldossiers niet wat voorbij aan een legitiemere vraag voor meer structureel beleid, bijvoorbeeld rond terugbetalingen of ontwikkelingssamenwerking?

'Absoluut. Die symbooldossiers zijn op zich niet nutteloos, ze vertellen ons waar we staan in het dekoloniatiedebat en dat is interessant. Maar de media framet het ook foutief alsof die symbooldossiers nu de zaken zijn waar de Afrikaanse gemeenschap van wakker ligt. Dat is niet zo, zoals blijkt uit onderzoek.'

'Waar mensen vooral mee bezig zijn, zijn gelijke kansen. Maar er is ook een vraag naar herstel vanuit het besef dat er in het verleden een koloniaal systeem is geweest. Een systeem dat bepaalde gevolgen heeft die tot vandaag de dag voelbaar zijn voor mensen in onze samenleving.'

'Er moet effectief een herstel komen. Dat kan gaan om sociaaleconomische sectoren, zoals werkstelling en onderwijs, maar zelfs ook breder: ontwikkelingssamenwerking en handel. Wat doet de KU Leuven vandaag bijvoorbeeld nog rond Congo?'

'Voor mij betekent dekolonisatie inzicht krijgen in dat koloniaal verleden, maar ook een manier vinden om daarmee kritisch om te gaan. Dekoloniseren is niet mogelijk als men niet erkent dat er structurele ongelijkheid is. Ik bekijk het daarom ook veel breder dan etniciteit alleen; het gaat om alle mensen die niet tot de elite behoren.'

Is de term 'dekolonisatie' dan niet wat verkeerdt gekozen?

(twijfelt) 'Kolonisatie gaat over een onrechtvaardig systeem dat ons iets zegt over imperia-

lisme, kapitalisme, racisme en terrorisme. Wij als burgers van België hebben geërfd van dat systeem. Ik heb geen probleem met de term, maar ik vind wel dat we moeten nadenken over wat ze kan betekenen in onze samenleving.'

'In mijn boek heb ik enkele suggesties gedaan. Dekolonisatie gaat over het kritisch nadenken over het verleden en onderdrukking, maar ook het verbreken van die witte superioriteit die is opgedrongen en het bestrijden van ongelijke machtsverhoudingen die historisch gegroeid zijn.'

'Er is een grote groep mensen die vandaag niet aan tafel kan of wil zitten. Dat is een gevaarlijke tendens'

'Dat betekent niet dat we zaken moeten gaan uitwissen. Voor mij is dekolonisatie bijvoorbeeld niet wat men gedaan heeft met de buste van Leopold II in de Universiteitsbibliotheek. Men haalt het weg en het is gedaan. Dat is iets wegvegen; de meest gemakkelijke oplossing. De uitdaging is net om het gesprek aan te gaan.'

Congo is 60 jaar onafhankelijk. We kijken vaak naar de diaspora hier als het over dekolonisatie gaat. Hoe kijkt men in Congo zelf naar het debat hier?

'Moeilijk te zeggen: Congo telt meer dan 80 miljoen mensen, dat zijn ook 80 miljoen verschillende meningen. In België zelf heeft de Koning Boudewijnstichting wel een onderzoek naar de Congolese gemeenschap gevoerd, waaruit blijkt dat die discussies zoals over de standbeelden van Leopold II veel minder leven dan bijvoorbeeld de vraag naar meer koloniale geschiedenis in het onderwijs of terugbetalingen.'

'In Congo zelf hangt het erg af van wie je spreekt. Zijn mensen eerst en vooral al op de

hoogte van wat er is gebeurd? Het is wel zo dat het debat dat wij vandaag hebben niet heel sterk gevoerd wordt in Congo. Daar zijn natuurlijk eerst en vooral andere prioriteiten: het conflict in het Oosten, de armoede.'

'Ik moet wel zeggen: Congo heeft zijn dekolonisatie in de publieke ruimte al voor een groot deel meegemaakt in de jaren 60. Die standbeelden van Leopold II en Stanley zijn door president Mobutu toen al weggehaald. Hij heeft ook de plaatsnamen geafrikaniseerd, die zijn al gedekoloniseerd.'

'Voor Congo blijft het vooral belangrijk om werk te maken van die sociale en economische dekolonisatie. Hoe kan men de rijkdommen die het land heeft vrijwaren van plunderingen door de Congolese en buitenlandse elites, en inzetten voor het volk?'

U vreest dat jongeren met een Afrikaanse achtergrond verloren lopen in de Belgische samenleving. Waarom niet zij?

'Ik zeg vaak dat die eerste generatie meer een gastenmentaliteit hadden. Nu zit je natuurlijk met een nieuwe generatie: mensen die hier zijn geboren en opgegroeid. Zij kijken logischerwijs kritischer naar de samenleving en proberen problemen aan te kaarten.'

'Het koloniaal gegeven is een complex gegeven en we hebben te lang vooral witte mannen aan het woord gelaten'

'De frustraties zijn er. De groep die dat probeert aan te kaarten, is een zichtbare groep. Er is ook een grote groep mensen die vandaag niet aan tafel kan of wil zitten. Dat is een gevaarlijke tendens.'

'Vorig jaar hebben we gezien dat mensen standbeelden zijn gaan aanvallen. Frustraties kunnen overgaan tot boosheid, en boosheid tot geweld.'

Dat is wat we moeten vermijden. Ik vrees dat bepaalde jongeren extremer gaan worden.'

'Ik geef het voorbeeld van de dood van Sanda Dia. Ik ken hem natuurlijk niet en ik weet niet in welke mate hij zich associeerde met de Afrikaanse identiteit, maar je ziet toch dat jongeren met een Afrikaanse origine heel goed hebben opgevolgd hoe de KU Leuven is omgegaan met Reuzegom. De rector heeft heel lang getwijfeld, slecht gecommuniceerd en de perceptie gecreëerd de daders te willen beschermen. Ja, dat creëert boosheid.'

'Die jongere generatie is kritischer en volgt de zaken meer op. Het wordt lastiger voor witte instellingen zoals de KU Leuven. Vijf à tien jaar geleden zou dit allemaal gepasseerd zijn. Mijn bezorgdheid is dat die groep die vandaag radicaler is, niet groter wordt. De enige manier om dat te doen is om te luisteren naar de meer gematigde stemmen die nog bereid zijn mee aan tafel te zitten.'

U vertelt in het boek 'Dochter van de dekolonisatie' over uw eigen familiegeschiedenis, die grotendeels geschreven is door de kolonisatie van België. Wat zette u ertoe aan dat persoonlijke verhaal te brengen?

'Ik kreeg de vraag naar aanleiding van een opniestuk. Ik weet dat er ook andere zwarte personen zijn die een boek willen schrijven, maar niet dezelfde contacten of mogelijkheden hebben om hun stem te laten horen. Ik heb heel bewust gekozen voor een aanpak waarbij ik mijn eigen familieverhaal kon verweven met de bredere geschiedenis van België en Congo.'

'Wie interesse heeft in het thema wordt vaak geconfronteerd met literatuur geschreven door Belgo-Belgen'

'Er zijn heel weinig boeken in het Nederlands die over dit thema geschreven zijn door mensen met Congolese roots. Wie interesse heeft in het thema wordt vaak geconfronteerd met literatuur die geschreven is door Belgo-Belgen. Ik hoop dat ik lezers dus ook kan laten kennis maken met andere perspectieven. Ik vind dat belangrijk.'

'Het koloniaal gegeven is een complex gegeven en in België hebben we te lang vooral witte mannen aan het woord gelaten. Onze samenleving is nu diverser en het is belangrijk ook nieuwe stemmen aan bod te laten komen in dat debat.'

Uw eigen geschiedenis is verweven met dat kolonialisme. Maakt het dat moeilijk om kritisch te kijken naar dat verleden?

'Voor mij is geschiedenis niet enkel een verhaal van wetenschap, maar even goed familiegeschiedenis. Maar wat ik wel belangrijk vond is om die geschiedenis in een wetenschappelijk kader te brengen. Met wetenschap bedoel ik dan niet enkel het onderzoek dat is gevoerd door Belgen, maar ook door Congolezen.'

'Ik ben sowieso een kritisch iemand; ik ben in het boek zelfs kritisch naar mijn eigen grootvader die als koloniaal naar Congo trok. Het voordeel is misschien dat ik hem niet heb gekend. De archieven die ik over hem tegenkwam kan ik op die manier met een zekere afstand bekijken. Er is natuurlijk een emotionele betrokkenheid, maar ik probeer wel een onderscheid te maken tussen de individuen en het koloniale systeem op zich.'

NAVRAAG

© Bart Dewael

Where's Jürgen?

**Goed voor dagen
zoekplezier!**

✂
**Goed voor 1 gratis kus
van je tinderdate**

(Deze mag hierop geen neen zeggen)

✂
**Goed om 1 keer Africa
van Toto aan te vragen**

(Hierna mag je de DJ nooit
meer lastig vallen)

✂
1 examen statistiek

+

1 herexamen GRATIS

✂
**Claim hiermee 1 extra
knuffelcontact**

(Als de politie moeilijk doet,
mag je deze bon tonen)

✂
**Zet deze tattoo op je onderrug,
en je krijgt een jaarabonnement op Veto!**

veto

Voor alle artikels en beelden die in *Veto* verschijnen (zowel op papier als op de website) hangen we af van het noeste werk van vele medewerkers die zich vrijwillig smijten voor ons blad. Ook dit jaar werden we verblijd met oude rotten en verse krachten die zich ontwikkelden tot getalenteerde schrijvers, fotografen, illustratoren, nalezers, grappenmakers, interviewers, koeriers. Aan ieder een welgemeende merci. Naast onze artikels zijn jullie *Veto!*

onafhankelijk studentenblad

veto

Abel Romkes
Alex Vancoppenolle
Alma Schurmans
Alon Nudler
Alyssia Kozakiewiez
Amber De Leener
Ana Van Liedekerke
Anastasia Arnold
Anne-Leen Declercq
Anthe Lainé
Arne Sonck
Arne Van Lautem
Arno Faggio Del Giglio
Axelle Kongolo
Bart Demeulemeester
Basil Claeys
Benno Debals
Bert Gouwy
Cath Hermans
Célia Del
Celine Vandeweghe
Charlotte Heyse
Charlotte Peys
Charlotte Van Gucht
Clara Maes
Daan Delespaul
Desirée Zwaga
Elena Amore
Elien D'hoore
Elien Marechal
Elien Stouten
Elise Nizette
Ella Meyvisch
Ella Van Aken
Emiel Roothoof
Emma Desmet
Eva Druyts
France Schils

Gaëlle Delandmeter
Geertje Deforche
Gwynne van Kaauwen
Haike Delafontaine
Hannah Gellens
Hannah Van Canegem
Hannah Vielfont
Helma Dabekaussen
Ina Mathijs
Inias Laureys
Iris Benoot
Jan Costers
Jan Debaus
Jannes Badts
Jasper Snoeys
Jeremy Van Weyenbergh
Jeroen Depuydt
Joanna Wils
Jolien Vandoorne
Jonas Gilliams
Jonas Smits
Julie De Caluwe
Justin Vandenbossche
Kaat De Beule
Karel Naulaers
Kasper Nollet
Kaylan Saro
Kgothi Rapoo
Kobe Hautekiet
Kobe Penninckx
Lana Van den Heuvel
Lara Lismont
Laura Laman
Lidia Nagibina
Lien De Proost
Lisa De Witte
Liza Vandembempt
Lore Meesters

Luz Goossens
Maarten Van Clé
Manon Cools
Margot Delaet
Maria-Laura Martens
Marie Coppens
Marie Vandaele
Mathieu Lonbois
Mathilde Dams
Maysa Mariposa
Michiel Jonckheere
Miel Vandepitte
Miette
Mikhail Efimenko
Mo Bourgeois
Myrte Doom
Nadia El Makhfi
Natalia Majchrzak
Nhi Tran
Oriane Lecluyse
Pascal Beyer
Pieter Jaspers
Remo Verdickt
Rubia Korstanje
Simen Verberckmoes
Sjerenó Cörvers
Sofie Smets,
Stanislav Dobak
Stefanie Gantois
Thomas Maes
Tijds Keukeleire
Toon Shauvliege
Vincent Cuypers
Wolf France
Yarne Puts
Zoë Demoustier